

KÜLTÜR, SANAT, EDEBİYAT DERGİSİ

karakedi

ISSN: 2651-4109

YIL: 2025 SAYI: 74

KALAN YAYINLARI

Basım, Yayım, Dağıtım'da 26 Yıllık Uluslararası Bir Yayınevi

@karakedidergi

www.karakedidergi.com

@Karakedi_Dergi

karakedi.dergi@gmail.com

İÇİNDEKİLER

KÜNYE

Editör: Dr. Yusuf ARSLAN

Tanıtım Sorumlusu: Engin YILDIZ

Teknik Destek: Gökhan ÖZDEMİR

DERGİ KURULU

Niyazi YAŞAR

Aydan AY

Gürkan VURAL

Yusuf ARSLAN

Haydar KARAAĞAÇ

İssn: 2651-4109

karakedi.dergi@gmail.com

Dergimizde yayımlanan yazıların tamamı gönüllük esasına dayalı olup sorumluluğu yazarına aittir.

KALAN YAYINLARI Üyesi Bir Dergi...

1999'dan beri...

SUNUŞ.....	3
İNSAN İNSANA.....	4
Sevgi EROL ÖÇAL.....	4
SAKİ İLE HASBİHAL	4
FAİK KUMRU	4
GURBET	5
Nilgün BABACAN	5
ŞİRANA.....	5
DAVUT MORTAŞ.....	5
AVUCUMDA SIRALI NASIR	6
SİBEL KATIRCI	6
TESELLİM OLUR	7
BİRCAN MİRZA	7
ÇİLİNGİR ÇİRAĞI.....	7
MEHMET ŞİRİN AYDEMİR	7
ACIMI DUYAN VAR MI?	8
İBRAHİM ŞAŞMA.....	8
NAZİ TOPLAMA KAMPI.....	9
CİHAN SÖYLEMEZ	9
SUR.....	9
ÖZLEM TEZCAN DERTSİZ	9
GÖLGESİ VAR HIÇLIĞIN	10
HIZIR İRFAN ÖNDER.....	10
YAR KENARINDAN	10
CEMAL KARSAVRAN	10
KELÂM VE KALEM PERSPEKTİFİNDEN MEDENİYET KAVRAMI.....	11
SELÇUK DİKİCİ	11
SÖYLEŞİLER	15
İŞİL YÜCE: “Kitaplarım da benimle beraber dünyaya yerleştirdiler.”	15
SEMRA DURMUŞ: “Yazmak benim için yalnızca kendimle ilgili bir süreç değil; yıllar içinde karşılaştığım insanların, danışanların bana bıraktığı izlerle de beslenen bir alan.”	19
CAFER YURTSEVER: “Yazar, tüm olasılıkları gören ve uygulayandır.”	24
KALAN'DAN YENİ ÇIKANLAR	27

SUNUŞ

Karakedi Kùltür Sanat Edebiyat Dergisi'nin 74. sayısı, yalnızca bir sayı değil; 2025'in sonuna dūşùlen bir not, zamanın kenarına bırakılmış derkenar. İki gün sonra yeni bir yıla girerken, bu sayıyla birlikte hem bir yılı kapatıyor hem de sözü, umudu ve direnci yeni bir takvime emanet ediyoruz.

2025; hızın, yorgunluğun, kırılganlığın ve aynı zamanda inatçı bir arayışın yılıydı. Kelimeler kimi zaman yetmedi, kimi zaman da her şeyin önüne geçti. Karakedi olarak biz, bu yıl boyunca acele etmeyen sözü, gürültüye kapılmayan düşünceyi, unutmaya karşı hafızayı savunduk. Edebiyatın, sanatın ve kùltürün yalnızca estetik bir alan değil; aynı zamanda bir direnme biçimi, bir tanıklık alanı olduğunu yeniden yeniden hatırladık.

74. sayı, tam da bu eşikte duruyor: Bir yılın muhasebesini yaparken, yeni yılın ihtimallerini de fısıldayan bir eşik. Geçmişin yükünü inkâr etmeden, geleceğe romantik bir saflıkla değil; bilinçli bir umutla bakmanın mümkün olduğunu söyleyen bir eşik.

Bu sayıda yer alan, şiirler, denemeler, söyleşiler; ortak bir yerden konuşuyor: İnsan insana muhtaç.

Zaman ne kadar sertleşirse sertleşsin, dünya ne kadar öğütücü bir çarka dönüşürse dönüşsün, sözcükler hâlâ birbirimize tutunabileceğimiz dallar sunuyor. Karakedi'nin sayfaları da tam olarak bu dalların izini sürüyor.

Yeni yıl, her şeyden önce bir vaat değil; bir sorumluluk. Daha çok dinlemek, daha sahici yazmak, daha az tüketip daha çok derinleşmek... 2026'ya girerken, Karakedi'nin sözü de tam burada duruyor: Düşün. Yaz. Paylaş.

Bu vesileyle; 2025 boyunca Karakedi'ye omuz veren tüm yazarlarımıza, okurlarımıza ve bu dergiyi bir "yayın"dan öte ortak bir hafıza mekânına dönüştüren herkese teşekkür ediyoruz.

İyi ki varsınız, iyi ki kelimelerin hâlâ bir anlamı olduğuna birlikte inanıyoruz.

74.sayıyla birlikte yılı kapatırken, yeni yıla aynı yerden sesleniyoruz: Söz daraldığında, edebiyat bir nefestir. Ve Karakedi, her zaman olduğu gibi, bu nefesin izini sürmeye devam edecek.

Yeni yılınız; kutlu olsun!

Birlikte var olduğumuz, okuduğumuz, birlikte düşündüğümüz nice yıllara!

İNSAN İNSANA

SEVGİ EROL ÖÇAL

Yeryüzü tuzak, zamanlar tozlu.
Gece gözlü evler alacakaranlıkta,
Turuncu bulutlara göz kırpmakta.
Köhne hayatlar hayallerinden vurulmuş.
Karanlığın koynunda kanat çırpın kuşlar,
Gökyüzünü gezmek hevesinde.
Yolu da sonu da acımasız çarkta dönenler,
Peşi sıra kanatlanıp gece kuşlarının boy vermek
niyetinde.
Tükenmişlik kokan nefesler, geç kalmamak için
çırpınmakta.

Oysa ki ölüm, bir gün batımı kadar yakın;
Ömür, solan kızıl bir gül kadar narin.
Oysa ki muhtaç insan insana,
İnsan insana muhtaç.

Ertelemeler, ertelenenler, pişmanlıklar;
Devrik cümlelerle yazılan ağır bir roman.
Oysa ki sevmelere harcanmalı zaman;
Zira öpmek ile ölmek arasındaki fark, sadece bir
harf.

Oysa ki yeşermek, çiçeklenmek;
Direnerek yaşamaya eşit.
Harcamadan sevgileri, yok saymadan sevenleri.
Oysa ki hafifletmek şart her şeyi.
Oysa ki vefayı, ölümü unutmadan yaşamak gerek;
Bir menekşe kokusunda anmak, aramak sevgiliyi.

Oysa ki öğütücü akrep, yelkovan çemberinde
dönerken dünya,
Tutunmalı insan insana;
İnsan insana.

Sonrası zaten hep “oysa ki”;
Oysa ki olmadan, oysa ki insan insana...

SAKİ İLE HASBİHAL

FAİK KUMRU

kulak ver ey sâkî işimiz öğüt
niyetimiz hâlis nedir tereddüt
diğergâm gönlümüz atarken küt küt
hudûdu biliriz isteriz mühlet
memleketin hâli içler acısı
nâmusâ tebelleş arsız hancısı
hangi yöne dönsen yürek sancısı
dört köşe karanlık artıyor zillet
adâlet bacının gözü açıldı
nizamla intizam yere saçıldı
üstüne buz gibi sular içildi
vatan mâtemhâne inliyor millet
sırtımızda küfe dünden emânet
menzile yürümek ebedî dâvet
nere niyet olur nereye kısmet
her işte bir hayır gizlidir elbet
yolumuz meşakkat mesâfe uzak
her köşede hâin kurulmuş tuzak
harâmîler soydu yetmiyor erzak
nefsimizi sıkarak çekmeyiz mihnet
bakışlar bulansa başımız dönse
kambur sırtımıza zâlimler binse
her hâlimiz akit her söz yeminse
ricat etmeyene gelir inâyet

GURBET

NİLGÜN BABACAN

Viran olmuş bahçeler, bağlar
Yıllar oldu görmeyeli.
Acep gurbette ne işler var?
Çekilmez bunca çile;
Bir de ey olmaz yareler var.

Dostlar bulunur,
Kalp sıcağına
Dokunur her bir sözü.
Zulfi yareme
Gelen geçmiş bu diyardan;
Bir bilen var, bilmeyen var.
Gurbet elin zehrinden
Bir içen var, bir içmeyen var.

Akşam olur, karanlıklar aşılmaz;
Dostlar olmazsa bu evrende.
Sabah güneş saçılmaz.
Yalnızlık Allah'a mahsus;
Sahip çıkmak gerek dostuna.
Gün günden yeğdir;
Elbet bunda bir hikmet var.
Bu sözümün kadrini
Bir bilen var, bilmeyen var.

ŞİRANA

DAVUT MORTAŞ

Bir ses düşer gecemin sükûta,
Kimse bilmez, ben duyarım gizlice.
Bir iz kalır gönlümün seyrâna,
Adın geçmez ama sen her hecede.

Bir söz iner kalbimin kıyısına,
Yanar içim, kül olur sessizce.
Bir nefes konar vuslat rüyâsına,
Kimse görmez, ben görürüm gizlice.

Bir yol vardır, varılmaz menzile,
Bir sır vardır, açılmaz dille.
Aşkın yanar içimde bir meş'ale,
Rüzgâr esse bile sönmez hâlile.

Ben mi sevdim, bilmem ki kim kimi,
Belki yazgı işledi ismimi.
Bir gül açar gönlümün iklimi,
Adı sen değil ama sensin içimi.

AVUCUMDA SIRALI NASIR

SİBEL KATIRCI

avucumda ürperiyor yorgun bakışları
her boğumun diyor yuvarlanan sesi
tatlı bir ateş düşürüyor çekingen nefesi

her boğumun deniz
derinleştikçe yüzeye çıkıyor gözü

konusuyor / gemiler dalgalarla boğuşuyor
eteklerimde
konuştukça / suskunluğumla lekeleniyor utangaç
dilim

akıyor ay ışığı yüzümden köklerime
ötelere insan eli değince geceye
kentli uzantım kapatıyor perdeleri üzerime
uslanmaz bir çocuk yalnızlığını çekiyor kendine

adın
adın diyor
ilhan üçüncü şahsı yazıyor
boğumlarımdan harekete geçen tren şaşkın
yüzyılda bir açan çiçek
salınıyor sıralı nasırlarımda
raydan çıkınca

bir benzerin
bir benzerin diyor
tütünümün dumanı sarılınca üst dudağına
ters orantım belirliyor

konusuyor / cam kenarında oturan küçük kız
benimle yarışıyor
konuştukça / suskunluğumla sürgüne
gönderilenlerin bacaları yamacımda tütmüyor

ötekilerin masallarına göre
toprak ana memelerinin zirvelerinde
bir başka ülke saklıyor

vahşileştikçe bulutlar tepemde
rüzgârı göbeğimden emiyor
uzaktan bakınca sana vurgunluğum
sayılı saç tellerimde ırmaklar
çağlayarak kollarına ayrılıyor

TESELLİM OLUR

BİRCAN MİRZA

Gökkuşağında çalan enstrüman tesellim olur
Eriyen günün mahzeninde

Sızan güneş ruhumda giz
Maviler kucak açmış kanatlı bir çocuk
O an animsar melekler
Caddelerde gezen ruhumu

Çırpınan günün ertesine havalanmış
yaralı esenliğim
Kaldırım taşına yazılmış
Mizansen olur

Söz geçiremez dalgın rüzgârlara
Yaprak gibi dökülür gözyaşlarım

Deniz kokan teni günün
Hoşça kal derken
Yeniden doğmak
Tesellim olur

ÇİLİNGİR ÇIRAĞI

MEHMET ŞİRİN AYDEMİR

Kırk kilidin hiç birini açamadık ya
itildi itimadımız eşik ardına
yalanmış belgelenmiş o kıvrak zekâ
çilingir çırağı olamayız dahi

razıyız ne koparsa göğün gönlünden
doldursun cömertçe yer kadehimizi
hor kullandık bahşedilen velinimeti
var ya hani o mağrur kibri kibela
yerleşke edindi kalp hanemizi

tımarhaneliğiz tırlattık hepimiz bir bir
kapatınca bizi bir yapay kıyamet
level atlamadık parkur mu zorlu
yoksa biz mi zorlaştırdık her bir koşulu

ACIMI DUYAN VAR MI?

İBRAHİM ŞAŞMA

Ve üflenir sur artık, bugün kıyamet vakti.
Böyle miydi toprağın, cümle beşerle akdi?
Kırk parça arzım benim, gök semam lime lime.
Can kırıkları batar, kilitlenmiş elime.
Ben sökmemiş şafağım, okunmamış ezanım.
Azrail öpücüğü, ben ateş-i suzanım.
Allah'ım düşlerimin, yüreğimin hali ne?
Toz kondurmazdı annem, saçlarımın teline.
Neredeyim niceyim, duvarların kastı ne?
Dağlar hiç yüklenir mi, günahsızın üstüne?
Ben o son hıçkırığım, duyulmamış ağıdım.
Şairini bekleyen, kapkara bir kâğıdım.
Şu kanlı gözyaşımı, görüp de doyan var mı?
Sesimi değil benim, acımı duyan var mı?

Zindanlardayım anne, yüreğimde kar benim.
Günahım yok ne garip, mahpusluğum var benim.
Ben bilmem ben anlamam, nerde ne fay kırıldı?
Ben de güneşim anne, ben de bir ay kırıldı.
Sinemde saplı durur, kırımlar ve kolonlar.
Melekler geldi yine, ellerinde balonlar.
Hani nerde kardeşim, önce onu alsalar.
Kalbimin derununa, muştuları salsalar.
De ki düş gördün bana, bir silkele uyandır.
Senin o suskunluğun, ahvalimden beyandır.
Anlamadım insanı, neden hırsta ve şerde.
Vicdanı olmayanla, ödeşiriz mahşerde.
Ben siyahı sevmedim, gök mavi boyan var mı?
Sesimi değil benim, acımı duyan var mı?

Toprak anne- taş anne, saçlarımda toz anne.
Sıkıldım saklambaçtan, bu oyunu boz anne.
Sözüm yoktur kadere, olana alışalım.
Senin yurdunda anne, cennette buluşalım.
Enkazdayım cismimi, dizinde biri sallar.
Dirilecek on şehir, diye bitsin masallar.
Ben zilzalin sesiyim, o zilzalin kızıyım.
Hasretin harfleriyle alna düşen yazıyım
Üşüdüm seslen bana, sesine bürüneyim.
Ararsan göklerdeyim, guzum de görüneyim
Sormayın beni bana, yurdunda ziyan var mı?
Sesimi değil benim, acımı duyan var mı?

NAZİ TOPLAMA KAMPI

CİHAN SÖYLEMEZ

Bir sabah kalktığımda
Oh be Tanrım,
Hepsi bir kâbusmuş, diyeceğim
Kızarmış ekmeğime reçelimi sürüp
Kahvemi içip keyif edeceğim
Güneş doğmuşsa o gün Almanya'nın üzerine
Özgürce koşup, üzüm bağlarının tepesinde
Yine güzel kasabamı izleyeceğim
Şanslıysam yine o gün, yolda
Sevdiğim kızı Angela'yı göreceğim
Lal olmuş mühürlü dudaklar onu görünce
Mührünü bozacak ve ona
“Angela, seni seviyorum” diyeceğim
Angela, beni dudaklarımdan öpmezse
En kötü kâbusum bu olsun diyeceğim
Ve kabul ederse evlilik teklifimi
Ölse de Rubin, artık gam yemez diyeceğim...

SUR

ÖZLEM TEZCAN DERTSİZ

camı tıklat, azalıyorum giderek
kumdan kale artık sır tutmaz
yalancı kızılığım, çalıntı yeryüzünden
Rita'yı taşırdın hevesli iç cebinde,
yatıya gelirdi baktıkça acemi bir nisan

senden bana akıyorken kum saati
dişi bir korku burcunda çoktan doğmuştuk
obamız yıldız ayıklıyorken gökten
içimizde fişkiran ırmakları düğümlüyorduk

ne varsa eskitmeli, çok mu geç
berbat şarkılar söylüyor, büyük eşya korosu
yırtmacı derin bir gizin eteğinde
kendine çıkmaz sokağın çekip gitme arzusu

en uzak ülkesini özledim gözlerinin
mendilini omzunun, yüzümü sürmediğim
sözlerin küskün kayıklar bırakıyor gölüme
kayıklarım, baharlardır ipini çözmediğim

kumdan kale artık sur tutmaz...

GÖLGESİ VAR HIÇLIĞIN

HIZIR İRFAN ÖNDER

Ölüm ihmale gelmez
Yeşile boyadım düşlerimi.
Ömrümden kısadır emelim!..

Makas değiştirdiği zaman
Belli ki bir şeyler ters gidiyor
Kalbim endişe yumağı!..

Hayat, emanettir bana
Yaşamaya hiç vaktim yok!
Yenilesem de eskiyor kafa kâğıdım...

Bir gölgesi var mı hiçliğin?..

YAR KENARINDAN

CEMAL KARSAVRAN

Sen bir gülsen
Sana açılır tüm kapılarım
Soyunurum benliğimden
Kah âşıkların elinde kah gelinlerin
başında
Ozanların dilinde türkü şairlerin
kalemünde şiir
Düş çoğaltır umut alır hayal kurar
çoğaldıkça çoğalırım
Sen bir gülsen
Yelkenler fora olur
Açık denizlerde maviler kaybolur
Semanın derinliklerinde renkler bulurum
Yeşil kırmızı sarı siyah beyaz hep bir
anlam taşır
Bir adım atmak bir ömre yeniden
başlamak gibi bir şeydir
Sen bir gülsen
Adını koymak zor belki
Ama yüzde ki ve yürekteki anlam
Cennete açılan bir kapının gizemleridir
Falcılar yorum yapar aydan güneşten
venüsten
Varlığının anlamı tutkunluk olur düşler
gebe kalır gecelerde
Sen bir gülsen
Son olmasını dileyerek
Goncalarını sunuyorsan demet demet
Cam vazoda açılır renkler gülü sen suyu
ben
Keşkelerle büyüdükçe büyüyen hayaller
umutlar
Hep bir dilek bahar mı olsa yaz mı
olsa sevgi aşk mı olsa gerek

KELÂM VE KALEM PERSPEKTİFİNDEN MEDENİYET KAVRAMI

SELÇUK DİKİCİ

Medeniyet; yalnızca taşın harca dönüşmesiyle, toprağın şehre bürünmesiyle yahut teknolojinin çarklarıyla şekillenen maddî bir yapı değildir. O, görünenden çok daha derinlerde, insanın ruh köklerine, kalbin en tenha dehlizlerine ve aklın sonsuz kıvrımlarına sinmiş; zamanla, mekânla ve insanla yoğrulmuş bir mânâlar manzumesidir. Her büyük medeniyet, önce bir insan tasavvuruyla başlar; insanı nasıl görüyorsa kendini de öyle inşa eder. Bu sebeple medeniyet, duvarlardan çok dualarda; saraylardan çok secdelerde; yolların genişliğinden çok gönüllerin derinliğinde aranmalıdır. Bu hakikate vakıf olan her kadim millet, medeniyetini önce bir kelâm ile başlatmıştır. Çünkü kelâm, sadece seslerin ard arda dizilişi değil; hakikatin dile gelişi, hikmetin ete kemiğe bürünmesidir. İlahi kelâmı saklı mana, kalplerde yankı buldukça toplumların mayası karılmış, insanlığın yol haritası çizilmiştir. Söz, eğer hakikatin pınarından akıyorsa, bir toplumu sarsar, silkeler, ayağa kaldırır. Ve o kelâm, bir gün yazıya döküldüğünde, kalemin ucunda yeniden doğar. Kalem ise medeniyetin susmayan dili, unutmaya karşı direnen hafızasıdır. O, yalnızca kelimeleri dizmekle meşgul bir araç değil; ilmin muhafızı, irfanın muharriri, kültürün emanetçisidir. Her harf, bir fikir tohumu; her cümle, bir tarih nefesidir. Kalem, kelâmın gölgesinde büyür, kelâm ise kalemin satırlarında ölümsüzleşir. Bu yazıda, medeniyet kavramını iki büyük kudretin, kelâmın ve kalemin perspektifinden okuyacağız. Çünkü medeniyet dediğimiz şey, kimi zaman bir hikmet cümlesinde zuhur etmiş, kimi zaman da bir mürekkep damlasında hayat bulmuştur. Ve her iki kudret de insanı inşa eden, toplumu dönüştüren ve zamanı mayalayan asli unsurlar olarak yeryüzünün hakikat haritasına mühür vurmuştur. Medeniyet; kelâmın gönle düşürdüğü nurla başlar, kalemin zihinlere işlediği izle büyür. Ve biz, bu kutlu yolculukta hem kelâmın hikmetini hem kalemin ilmini yeniden hatırlamak, anlamak ve yaşatmak zorundayız. Zira bugünün kalabalıklarına rağmen yoksullaşan insanı, ancak bu iki kudret yeniden diriltebilir.

Kelâm: Sözün Ruhu, İnancın Temeli

Söz vardır, kulakla duyulur; söz vardır, kalpte doğar. Söz vardır, unutturur; söz vardır, çağları diriltir. İşte bu diriltici söz, hakikatin sesiyle bezenmiş, vahyin nuruyla yıkanmış, hikmetin rahminde şekillenmiş olandır. Ona “kelâm” denir. Ve kelâm, bir milletin, bir medeniyetinilmekilmek örüldüğü, özden gelen sesidir. Kelâm, sadece konuşmak değil; varoluşu anlamak, anlamı yaşamak, yaşamı Allah’a dayandırmaktır.

Kelâm, nefsin susup kalbin dile geldiği yerdir. O, aklın selimle buluştuğu, dilin sadakatle secde ettiği, hakikatin tenasüp içinde ruha indiği tecellî alanıdır. Kelâm, ezeli bir hatırlayışın beşer lisânında yankılanmasıdır. Hani insan, daha ruhlar âlemindeyken "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" hitabına "Evet, şahitlik ettik" cevabını vermişti ya; işte kelâm, o ezeli sözleşmenin dünya üzerindeki yankısıdır. Bu yüzden kelâm, yalnızca bir söyleyiş değil; bir hatırlayış, bir diriliş, bir iman çağrısıdır.

İslam medeniyetinin kalbi kelâmı atmıştır. Kelâmullah olan Kur’ân, bir kitap değil bir kelâm mucizesidir. Onun nazmı, lafzı, manası; hem yeryüzünü hem gönül âlemlerini sarsacak kadar güçlü, diriltecek kadar nuranıdır. Ve o ilk hitap: “Oku!”... Henüz yazı yokken, önce kelâm vardı. Çünkü kelâm, ilmin ve irfanın meşalesidir; hakikatin ilk kıvılcımıdır. Kelâm yoksa, insanın dili olsa da ruhu yetimdir; aklı olsa da idraki köreldir.

Kelâm, insanı kemâle erdiren bir terbiyedir. Allah’ın kelâmı nasıl ki insanı şekillendirirse, insanın kelâmı da toplumu şekillendirir. Bu sebeple kelâm, bir milletin irfan terazisidir. Her millet, neye nasıl konuşuyorsa, ona neyle inaniyorsa, işte onunla vardır. Kelâmı hikmetsiz olan bir toplum, zamanla hafızasını yitirir; kelâmı imansız olan bir nesil, yönünü kaybeder.

Kelâm, sadece felsefî bir tartışma zemini değil; varlıkla buluşma, insanla Hak arasında bir köprü kurma sanatıdır. Nefsin karmaşasında yönünü şaşırılmış aklı tevhide davet eden bir nida, gönülleri bâtıldan çekip Hakk’a yönlendiren bir çağrıdır. İmam Mâtürîdî’nin, İmam Eş’arî’nin, Gazzâlî’nin, Fahreddin Râzî’nin kelâmî gayreti; bu çağrının akıl ve hikmetle temellendirilmiş çabalarıdır.

Zira İslam medeniyeti, sadece secdelerde yükselen bir medeniyet değildir; o aynı zamanda düşünen, soran, cevaplayan, anlamaya çalışan bir aklın, bir kelâmın medeniyetidir. Çünkü hakikat, ne sadece kalpte ne yalnızca akılda; ancak her ikisinin tevhidinde tezahür eder.

Velhasıl, kelâm; sözün ruhudur, inancın temeli ve medeniyetin özüdür. Onunla susmak bile konuşmaktır; onunla konuşmaksa secdeye varan bir duadır. Bir ümmet, kelâm ile dirilir; kelâm ile yol bulur. Ve ancak kelâm ile Hakk’a vasıl olur.

Kalem: Yazının Kudreti, İrfanın Yolu

Kalem... Sessizliğin en gür sedasıdır. O, ne bağırır ne de susar; fakat her harfinde bir çağrı vardır. Kalem; ilmin hizmetkârı, hikmetin sırdaşı, hakikatin sabırla işlenmiş nakkaşıdır. Kelâm nasıl ki sözle kalbi diriltirse, kalem de yazıyla aklı aydınlatır. Kalem, sözün ayak izlerini ölümsüzleştirir; zamanın ruhuna mühür basar. Ve her kalem, aslında sahibinin iç dünyasını kâinata açan bir kapıdır.

İslam medeniyetinde kalem, sadece bir yazı aracı değil, bir tevhid eylemidir. "Nun ve'l-kalemî ve mâ yesturûn" hitabıyla başlayan sure, bu gerçeği haykırır: Allah, kaleme yemin etmiştir. Çünkü kalem; ilmin kaydını tutar, adaletin zeminini hazırlar, hikmetin aktarımını sağlar. Bir kelâm, ne kadar yüksek olursa olsun; kaleme yazılmadıkça gökte bir ses olarak kalır. Kalem o sesi yeryüzüne indirir, onu taşır, onu korur. Kur'ân, kelâmdır; ama kaleme muhafaza edilmiş, satırlara emanet edilmiş bir hakikatler denizidir.

Kalem, bir nehrin kaynağından doğup toplumun bağrına doğru akan ilim ırmağıdır. Bu ırmakta yüzen her fikir, her kavram, her düşünce; insanın iç âlemini sulayan bir rahmettir. Kalem, karanlık çağlarda ışık, gaflet dehlizlerinde rehberdir. Nitekim Nebvî irşadın ardından sahabe neslinin kalemi, bu hakikati satır satır yaymıştır. Medine sokaklarında yazılan ilk satırlarla başlayan bu kutlu yürüyüş; Endülüs'ün medreselerinde, Bağdat'ın darü'l-hikmelerinde, Semerkand'ın ulema meclislerinde büyüüp çağlara yön vermiştir.

Ve her mürekkep damlası, bir emanet gibidir: Kimi zaman bir âyetin izini taşır, kimi zaman bir hadisin neşesini. Kimi zaman ise bir velînin içli duasını yahut bir âlimin derin murakabesini. Kalem, bu izleri taşır; geçmişten geleceğe, gönülden gönüle bir irfan köprüsü kurar. Bu yüzden kalem, sadece bilginin değil, aynı zamanda ahlâkın da taşıyıcısıdır. Onun ucunda yazılan her harf, sahibinin niyetini yansıtan bir aynadır. Bu yüzden kalem, hem dua olur hem dert; hem reçete olur hem hesap.

Kaleme yazılan sadece kitaplar değil, bir medeniyetin hafızasıdır. Onunla inşa edilen kütüphaneler, yalnızca bilgi arşivi değil; bir ümmetin rüyalarını, çilelerini ve ideallerini saklayan kutlu mekânlardır. Çünkü kalem; nefsin zulmüne karşı ilmin adaletidir. Hakk'ı hak, bâtılı bâtıl olarak gösterebilen bir direniş aracıdır. Bu yönüyle kalem, bir tür cihaddır; ancak kılıçla değil, hikmetle, sabırla, tefekkürle yapılan bir cihad.

Velhâsıl, kalem; yazının kudreti, irfanın yoludur. Onunla susulan bir sessizlik bile feryat gibidir; onunla yazılan bir cümle, bazen bir nesli uyandırır. Kalem, eğer Allah için tutulursa, izzetle parlar; eğer hakikat için hareket ederse, çağları aşar. Ve her kalem

sahibi bilir ki; kalemin hesabı da vardır. Çünkü kalem, sadece yazmaz... Aynı zamanda yazanı yazar.

Birlikte Doğan İki Kudret: Kelâm ve Kalem

Kelâm ve kalem... Biri sesin, diğeri sessizliğin dili... Biri semadan inen hakikatin yankısı, diğeri o hakikatin satırlara dökülmüş sureti... Lakin bu iki kudret, birbirinden ayrı değil; aynı hakikatin iki tecellisidir. Vahyin ilk muhatabı olan insan, bu iki kudreti bir arada taşıyan yegâne varlıktır: Hem kelâmı anlayacak bir gönül, hem kalemi tutacak bir akıl.

Kelâm, Hz. Âdem'e öğretilen "isimler"le başlar. Yani varlığın anlamı kelâm ile vücut bulur. Allah, insana konuşma kudretini vererek onu diğer mahlûkattan üstün kılar. Kelâm, bu noktada sadece bir iletişim aracı değil; varlığın, bilgeliğin, inancın ve ruhun aynasıdır. Ne zaman ki insan, kelâmı unuttur; hikmeti kaybeder, hakikati yitirir. Kelâm, yaratılış sırrının dilden yansıyan çehresidir. Bu yüzden her hak söz, bir duadır aslında. Ve her hikmetli söz, bir kalpten doğar.

Kalem ise kelâmın yeryüzüne inen izidir. Kalem, kelâmı ebedileştirir. Söz uçar, yazı kalır denir ya... Lâkin hakikatin kelâmı, kaleme döküldüğünde sadece kalmaz; çoğalır, yayılır, çağları aşar. Kalem; insanoğluna ilimle birlikte verilen en büyük nimettir. Kur'ân, "Oku! Yaratan Rabbinin adıyla oku. Kaleme (yazmayı) öğreten, insana bilmediğini bildiren Rabbin..." (Alak, 1-5) diyerek bu hakikati ebedileştirir. Vahyin ilk emri olan "Oku!", kalemin izini sürmeyi; her satırda Yaratan'ın işaretini aramayı öğütler.

Kelâm ve kalem; biri söz, diğeri yazı olsa da, özlerinde aynı cevheri taşırlar: **İlâhî hakikat**. Biri vahyin soluğunu taşır, diğeri onun izini nakşeder. Kelâm, insanın kalbine dokunur; kalem, onun zihnini inşa eder. Kelâm, insanın Allah'la olan bağımlı canlı tutar; kalem, o bağı toplumda, medeniyette, ilimde ve sanatta tezahürünü sağlar. İşte bu yüzden, medeniyetler kelâmı başlar, kaleme yükselir.

Tarihe bakıldığında, her büyük medeniyetin ardında kelâm ve kalemin izleri vardır. Peygamberler, kelâmı taşıyan kutlu elçilerdir. Onların ardından gelen bilge insanlar ise bu kelâmı kaleme kuşatan irfan sahipleridir. Kelâmın hikmetiyle yücelen bir toplum, kalemin adaletiyle düzen kurar. İşte böylece medeniyet; sadece taş ve toprakla değil, kelâmın nuru ve kalemin izzetiyle inşa edilir.

Modern çağda bu iki kudretin birbirinden koparılması, insanın ruh ile akıl arasında bölünmesine neden olmuştur. Kelâmı kaybeden kalem, sadece teknik bilgi üretir; ruhtan uzak, sevgiden yoksun, hikmetsiz bir ilim. Kalemi terk eden kelâm ise sadece

duygu üretir; sistemsiz, sahipsiz, etkisiz bir haykırışa dönüşür. Oysa İslâm medeniyeti, bu iki kudreti birlikte yoğunlaştırarak insanı “en güzel kıvamda” (ahsen-i takvîm) yaşatmayı hedeflemiştir.

Bu nedenle, yeniden bir medeniyet inşası, kelâm ile kalemin birlikte doğduğu o kudsî zemine dönmeden mümkün değildir. Yeni bir söz, ancak hikmetten doğar. Yeni bir yazı, ancak hakikati taşırsa kıymetlidir. Ve yeni bir insan, ancak kelâmın nuru ile kalemin izzetini birleştirirse yeniden dirilir.

Medeniyetin Hafızası: Kalemle Sabitlenmiş Kelâm

Her medeniyetin bir hafızası vardır. Ve bu hafıza; ne sadece taşlara kazınmış yazıtlarda, ne de abidevi yapılarda yaşar. Gerçek hafıza, kelâmın kalemle sabitlendiği satırlarda, hikmetin mürekkebe dönüştüğü kitaplarda, çağları aşan ilmin nakşedildiği sahifelerde yaşar. Çünkü söz uçar, yazı kalır; lakin hakikatin kelâmı, kalemle sabitlendiğinde yalnızca kalmakla kalmaz, anlamı zamanlar üstü bir yankıya dönüştürür.

Kalem, İslâm düşüncesinde sadece bir araç değil; kutsal bir temsildir. Kur’ân-ı Kerîm’in “Nun. Kaleme ve yazdıklarına andolsun.” (Kalem, 1) ayetiyle yücelttiği bu kudret, aynı zamanda insanın yeryüzünde halifelik sorumluluğunu taşıyan bir varlık olarak hafızaya vefa borcunun ifadesidir. Kalemle yazmak; kelâmı emanet almak, onu muhafaza etmek ve sonraki nesillere adaletle, sadakatle aktarmaktır. Böylece ilim, yalnızca bilen değil; yazanın ve yazdığına sadık kalanların mülkü hâline gelir.

Kelâm ise, kalemle kayıt altına alınmadığında yalnızca bir yankı olur. Zamanla unutulur, değişir, hatta tahrif edilir. İşte bu yüzden ilk yazılan kelâm, ilk korunan vahiydir. Kur’ân, indirildiği andan itibaren hem ezberle hem de yazıyla korunmuş; böylece hem sözün hem yazının hafızasında yaşayan bir kitap olmuştur. Kalem burada sadece bir yazma aracı değil, bir **emanet taşıyıcısı** hâline gelir. İlâhî kelâmın hem göklerde hem de satırlarda sabitlenmesi, medeniyetimizin hafıza sisteminin temelini teşkil eder.

Her medeniyet, kelâmı kalemle mühürleyebildiği ölçüde diridir. Aksi hâlde, kelâm kulaktan kulağa zayıflar; düşünce bulanır, hakikat puslanır. İslâm medeniyeti, bu hakikati erken kavramış, ilmi kelâmdan süzmüş, kalemle yaymış, kütüphanelerle yüceltmıştır. Endülüs’ün sokaklarında yükselen bilgi kokusu, Bağdat’ın saraylarında yankılanan ilim meclisleri, Semerkand’ın medreselerinde işlenen irfan... Hepsi kelâmın kalemle sabitlenmiş, kayda alınmış ve ölümsüzleştirilmiş hâlidir.

Kalem, kelâmı sadece sabitlemez; onu biçimlendirir, şehirlere, toplumlara, yüreklere nakşeder. Kelâmın muhtevası ne kadar yüceyse, kalemin onu taşıma biçimi de o kadar sorumluluk yükler. Çünkü yazılan her söz, bir izdir. Ve bu izler birikir, bir medeniyetin karakterini oluşturur. Yazının ahlâkı, kelâmın niyetine sadık kalmakla başlar. Kalem, hikmetin hizasında yürüdüğünde medeniyet yükselir; heva ve hevesin peşinde savrulduğunda ise yozlaşır.

Bugün medeniyetimizin hafızasında boşluklar varsa, bu boşluklar kelâmın kalemle yeterince sabitlenememesinden kaynaklanmaktadır. Sözümüz çok, lakin yazımız az; konuşmalarımız gürültülü, ama hikmetten yoksun. Yeniden bir diriliş, ancak kelâmın kalemle yeniden yazılmasıyla; sözün ilimle, yazının hikmetle yoğunlaşmasıyla mümkündür. Her satır, bir secdeye dönüşmeli; her kelime, bir duayı taşımalı. Çünkü kalem; kutsal bir emanetin, ilâhî bir yoldaşlığın izini sürmektedir.

Ve unutulmamalıdır: Kalemle sabitlenmeyen kelâm, bir ömürlük yankıdır; kalemle sabitlenen kelâm ise çağları aşan bir **medeniyet niyazıdır**.

Kelâm ile Kalemin Sentezi: Hikmet Medeniyeti

Medeniyet, yalnızca şehirlerin büyümesi, yapıtların yükselmesi, yolların genişlemesi değildir. Gerçek medeniyet; aklın kalple, kelâmın kalemle, bilgiyle hikmetin, bedenle ruhun buluştuğu o ince çizgide filizlenir. İşte bu buluşmanın adı: **Hikmet Medeniyetidir**. Bu medeniyet, ne yalnızca sözle inşa edilir, ne de sadece yazıyla korunur. Kelâm, hakikati dile getirir; kalem, o hakikati zamana mühürler. İkisi bir araya geldiğinde ortaya çıkan şey, sadece bir bilgi düzeni değil, aynı zamanda **bir ahlâk, bir estetik, bir varoluş anlamıdır**.

Kelâm, ilâhî bir sızıntıdır. Kalpten fışkırır, dile dökülür. İnsanlığın özlemlerini, arayışlarını, sorularını, dualarını taşır. Peygamberlerin kelâmı vahiydir, velîlerin kelâmı hikmettir, âlimlerin kelâmı delildir. Fakat bütün bu sözler, kalemle sabitlenmedikçe geçicidir. Çünkü insan hafızası sınırlıdır; zaman, unutmaya doğurur. Oysa hikmet, unutulmaya tahammül olmayan bir hazinedir. Bu yüzden **hikmet medeniyeti**, kelâmı kalemle mühürleyen, sözü yazıya dönüştüren, zamansız bir hakikati zamanı kuşatarak koruyan bir irfandır.

İslâm medeniyeti bu irfanın vücut bulmuş hâlidir. Kur’ân, hem kelâmdır hem de kalemle yazılmış bir kitap. Sünnet, hem sözle yaşatılmış hem de yazıyla aktarılmış bir hayat rehberi. İmam Gazâlî’nin satırları, İbn Arabî’nin işaretleri, Mevlânâ’nın beyitleri; hep bu hikmet medeniyetinin meyveleridir. Onlar, sadece çağlarının değil, çağlar ötesinin de rehberleridir. Çünkü

onların kelâmı, kalemin hakkını vermiştir. Yazdıkları, sadece bilgi aktarmamış; ruhu diriltmiş, kalbi terbiye etmiş, insanı kendine ve Yaradan'a yöneltmiştir.

Hikmet medeniyeti, sadece “bilgili” değil, aynı zamanda “bilge” insanları hedefler. Bilgi, başta kelâmıla başlar, kalemle büyür ama hikmete dönüşmesi ancak kalp terbiyesiyle mümkündür. Bu medeniyetin temelinde, “oku” emriyle açılan bir kapı vardır; ama bu okumak, sadece kelimeleri değil, âlemi, kalbi ve varoluşu okumaktır. Bu yüzden hikmet medeniyeti, ne sadece bir kütüphane medeniyetidir, ne de bir minber medeniyetidir. O, hem sahfede hem secde; hem kürsüde hem gönüde yaşayan bir ruh hâlidir.

Bugün modern çağın kavşaklarında, teknik bilgiyle boğulan ama hikmetten uzaklaşan bir insanlıkla karşı karşıyayız. Kalem çok kullanılıyor ama yazılanlar ruh taşıyor; kelâm çok sarf ediliyor ama hakikati yansıtmıyor. Çünkü kelâm ile kalem ayrı düştü. Söz, yazıya ulaşmadan uçup gidiyor; yazı, söze sadakat göstermeden kuruyor. İşte bu yüzden yeniden **hikmet medeniyetini inşa etme sorumluluğu**, kelâmı kalemle buluşturma iradesinden geçiyor. Söz, yeniden dirilmeli; yazı, yeniden hikmete yönelmelidir.

Çünkü kelâm kalemle buluştuğunda, yazılan her harf secdeye dönüşür. Söz, dua olur; yazı, sadaka olur. Ve bu sadaka; sadece çağımıza değil, gelecek nesillere de bir **miras-ı hikmet** olur. İşte gerçek medeniyet budur: Ruh taşıyan kelâmın, sorumluluk taşıyan kalemle buluşarak hikmete dönüşmesi...

Kelâm ile Kalemin İzinde Yeni Bir Diriliş

Medeniyetin özünde hep bir diriliş vardır. Bu diriliş, sadece maddi yenilenme değil; asıl olarak ruhun, aklın, kalbin dirilişidir. İnsanı insan yapan, onu yücelten ve ona ebedi ufuklar açan da bu diriliştir. İşte bu dirilişin yolu, kelâm ile kalemin izinde yeniden keşfedilmelidir. Çünkü tarih boyunca medeniyetler, kelâmın ilhamıyla şekillenmiş, kalemle kayıt altına alınmış; böylece hem ruhlarını hem de akıllarını sonraki nesillere taşımışlardır. Bu süreç, medeniyetin hem hafızası hem de geleceğe açılan kapısı olmuştur.

Türk-İslam medeniyetinin büyük alimleri, kelâm ve kalem kavramlarını birbirleriyle organik bir bağ olarak görmüş, medeniyetin ruhunu bu sentezde aramışlardır. İmam-ı Gazâlî, kelâmın hakikate ulaşmadaki yüce yolculuğunu kalemle yazıya dökerek nesillere aktarmış, kalbin aydınlanması için ilmin vazgeçilmez olduğunu vurgulamıştır. Mevlânâ Celâleddîn Rûmî, sözün ilahi aşkla yoğrulup kalemle ifade edilmesinin, insanın iç âleminin kapılarını araladığını, dirilişin özünün bu içsel uyanış olduğunu dile getirmiştir. İbn Haldun ise tarih anlayışını kelâmın düşünsel derinliğiyle ve kalemin titiz kayıtçılığıyla

kurarak medeniyetlerin yükseliş ve çöküş döngüsünü kavramıştır. Onların ortak şu çağrısıdır: **“Hakikati söyleyen kelâmı, gelecek nesillere aktaran kalem olmadan medeniyet neye dayanabilir?”**

Bugün ise, maalesef kaybettiğimiz o medeniyet anlayışının boşluğunda sürükleniyoruz. Tükenmişlik, yüzeysellik, ruhsuzluk; bunlar medeniyetimizin tarihî birikimini yeterince anlamamanın ve kelâm ile kalemi doğru yerde buluşturmanın sonuçlarıdır. Oysa Sezai Karakoç’un işaret ettiği **Diriliş ufku**, bize bu yolda ilham verir. Onun kavrayışında diriliş, sadece bireysel uyanış değil; aynı zamanda toplumsal ve medeniyetsel bir canlanmadır. Diriliş, geçmişin anlam dünyasını geleceğin ümit ışığıyla buluşturmak, kaybolan değerleri yeniden var etmek, çağımızın sancılarına karşı koyacak köklü bir bilinç ve iradeyi yeniden inşa etmektir.

Karakoç’un diriliş tasavvuru, kelâm ile kalemin buluştuğu noktada yeni bir medeniyet inşasını mümkün kılar. Onun şiirlerinde, denemelerinde ve fikirlerinde yükselen o “yeni insan” tahayyülü, sadece maddi kalkınma değil; **manevi ve zihni bir diriliştir**. Bu dirilişin kapıları, tevhid şuuru ile açılır, hikmetle, sabırla ve sebatla örülür. Kelâm, bu uyanışta kalbin ışığı olurken, kalem hakikatin nesillere emanetçisidir.

Günümüzde bu diriliş için en büyük sorumluluk, kelâmı doğru anlayıp onun anlam derinliğini kaleme yansıtmaktır. Kelâmın sadece söylemek değil, anlatmak, yaşamak ve yaşatmaktır. Kalemin ise bu yaşayan kelâmı kayıt altına alıp, kültür ve medeniyet mirasına dönüştürmektir. Böylece hem bireysel hem de toplumsal bir yeniden doğuş mümkün olur. Bu yeniden doğuş, sadece eskiyi tekrar etmek değil; onu dönüştürmek, günümüzün sorunlarına cevap verecek yeni bir ufuk açmaktır.

İşte bu noktada kelâm ile kalemin izinde, medeniyetimizin yeniden dirilişi, büyük Türk-İslam alimlerinin mirasına sahip çıkmakla, Sezai Karakoç’un ışığında yeni ufuklara yürümekle mümkün olacaktır. Çünkü her diriliş bir kelâmıla başlar, her medeniyet bir kalemle yaşar. Kaybettiğimiz medeniyet, aslında dirilişi bekleyen bir cevherdir; onu keşfetmek ve ete kemiğe büründürmek ise bizim tarihî sorumluluğumuzdur.

VELHASILI KELÂM

Velhasılı kelâm... Medeniyet, yalnızca yeryüzünün üstüne inşa edilen taş, tuğla ve demir yığını değildir. Medeniyet, kelâmın ruhunda yankılanan ilahi sırdır, kalemin ucu ile yazıya düşen kutsal bir hikmettir. İnsan ruhunun derinliklerine işlemiş, kalbin en mübarek köşelerinde yeşermiş, aklın engin ufuklarında dolaşan bir diriliştir o. Kelâm olmadan kalem kör, kalem olmadan kelâm susuktur. Bu iki kudretin bir araya geldiği yerde, insanlık tarihi yeniden doğar;

kültürler çiçek açar; medeniyetler ebedî bir mizan üzerinde yükselir.

Biz, bu iki kudretin mirasçıları olarak, sadece geçmişin tozlu sayfalarını okumakla kalmamalıyız. Onunla nefes almalı, onunla hayat bulmalıyız. Çünkü kaybettiğimiz sadece eski bir bilgi değil, o bilginin ruhumuzda bıraktığı hayat, dirilişin mayasıdır. Sezai Karakoç'un dizelerinde yükselen o diriliş umudu, bizi varoluşun en derin hakikatlerine çağırır: **“Her son, bir başlangıçtır. Her karanlık, bir şafak vadedir.”**

Öyleyse, kelâm ile kalemin kutsal buluşmasında yeniden uyanmak, yeniden dirilmek zorundayız. Çünkü ancak böyle bir dirilişle, geçmişin mirası geleceğe kavuşur; ancak böyle bir dirilişle, medeniyet hak ettiği kudret ve zarafete erişir. Bu diriliş, ne sadece eskiyi taklit etmek ne de yalnızca yeniye savrulmak demektir. O, hikmetin ışığında köklerimizi derinleştirip dallarımızı göklere açmaktır. O, kalbimizin kıymetini bilip aklımızla kardeş kılmaktır.

Medeniyet, kelâm ile kalemin el ele yürüdüğü o kutlu yolda anlam kazanır. Ve o yolda her kelâm bir şifa, her kalem bir nur olur. Bizler de bu yolu yürüyecek yeni nesillerin yol göstericisi, medeniyetimizin bekçileri olmalıyız. Tarihin derinliklerinde yankılanan o kadim ses, bugün bizim sesimiz olmalı: **“Dirilin, dirilt, yeniden doğ; çünkü dünya ancak dirilenlerle yücelir.”**

Velhasılı kelâm, medeniyetin ruhunu ayakta tutan bu iki büyük kudretin hükmünü teslim etmektir: **Kelâmın ışığı olmadan kalem yazmaz, kalemin izi olmadan kelâm yaşanmaz.** İşte bu büyük sırda gizlidir medeniyetimizin ebedi hayatı; işte bu sırda saklıdır insanlığın yegâne kurtuluşu.

SÖYLEŞİLER

IŞIL YÜCE: “Kitaplarım da benimle beraber dünyaya yerleştirler.”

Söyleşi: Aslı Kemal Gürbey

Bugünkü konuğum, değerli yazar Işıl Yüce. Işıl Yüce, bugüne kadar pek çok eseri yayımlanmış ödüllü bir yazar. Kendisiyle daha önce büyük bir keyifle okuduğum Hayat ve Roman adlı eseri üzerine bir söyleşi gerçekleştirmiştik. Şimdi ise, Görünmeyen Bağlar kitabı vesilesiyle yeniden bir aradayız. Eser köklü bir yayınevi olan Kalan Yayınları'ndan yeni çıktı. Eser; edebî tarzı, temaları, karakterleri ve anlatım biçimiyle iç içe geçerek okuyucuda derin izler bırakan bir yapı sunuyor. Görünmeyen Bağlar, insan ruhunun karmaşık labirentlerini, ilişkilerin görünmeyen hatlarını ve içsel çatışmaların derinliklerini keşfe davet eden geniş bir panorama niteliğinde. Bu söyleşide, yazarın yaratım sürecine, eser etrafında şekillenen düşüncelerine ve edebî tercihlerine yakından bakma fırsatı bulacağız. Aynı zamanda kendi edebiyat ufkumuzu genişletecek zengin bir tartışma alanı da açılmış olacak. Hep birlikte Görünmeyen Bağların satır aralarında saklı kalan incelikleri ve anlatımın duyarlı dokusunu keşfetmeye başlayalım.

Merhaba Sayın Yüce. Öncelikle yeni eseriniz hayırlı olsun; edebiyat dünyasına kattığınız her yapının ayrı bir zenginlik oluşturduğunu düşünüyorum. Yayınevi eserin pdf nüshasını bana iletğinde heyecanlandığımı ifade etmeliyim. Sizinle daha önce Hayat ve Roman üzerine yaptığımız söyleşide tanışmıştık ve kaleminizin tadını unutamamıştım. Şimdi, sizi henüz tanımayan okurlarımız için söze temel bir soruyla başlamak istiyorum: Işıl Yüce kimdir?

Öncelikle giriş cümleleriniz için teşekkür ederim. Umarım bu söyleşi yazın dünyasına gerçekten de bir katkı sunar. 1967 Samsun doğumluyum. Ben gazetecilik mezunuyum. Bir süre gazetecilik yaptım. Muhabirlik de yaptım, makaleler de yazdım. Çeviriler yaptım. Bodrum'da yaşadığım dönemler radyo programı yaptım. Çocuk kitapları yazdım. Çocukluğumun bir kısmı Samsun'da diğer kısmı İstanbul Fenerbahçe'de geçti. Genç orta yaşımı Bodrum'da yaşadım. Çok tatlı bir kızım var. Denizaşırı uzaklıkta hem okuyor hem çalışıyor. Piyanoyu arkadaş edindim. Daima yazdım.

“Görünmez Bağlar”, 184 sayfa. Okuması rahat ve keyifli bir kitap. Eserde semboller ve metaforlar oldukça zengin kullanılmış. Eserinizde Ressam'ın çizdiği tabloya “Şaşkın Rapunzel” adını vermesi dikkatimi çekti. Bu adlandırmanın ardındaki anlamı ve resmin ruhuyla kurduğu bağı bizim için açar mısınız?

Kitabın ilk sayfasında ressam, sezgisel bakışın ve bilinçaltı görüşün bir simgesi olarak karşımıza çıkıyor. Yan yana oturan ve bir çift görünümü veren kadınla erkek onu etkiliyor. Ama bu etkilenme, bilinçaltı bir etkilenme. Eğer görünmeyen alana geçerseniz sizi orada efsaneler, masallar, çeşitli simgeler karşılayacaktır. Kadının uzun sarı saçları da ressamı harekete geçiriyor. Burada olup biten bir şeyler var. Neler olup bitiyor bilmiyoruz. O uzun sarı saçlar başka bir kadında olsaydı belki ressamın dikkatini çekmeyecekti. Büyük ihtimalle o kadının saçlarına yüklediği bilinçaltı anlamla Rapunzel'in saçlarındaki simgeler örtüşüyor. Ressam birebir görüntüyü bozarak, saçları odak yaparak bir eskiz kara kalem çiziyor. (Eskizde, kadının saçları, başka bir masada oturan bir adama doğru dalgalanıyor.) Resmin adını Şaşkın Rapunzel koyuyor. Ressama göre kadın, onu esareten kurtarabilecek olan saçlarını yönlendireceği kişiyi bilinçaltından biliyor ama kurtarıcı aradığı için onu Şaşkın diye niteleyerek bir eleştiri yapıyor. İtiraf edeyim ki bu sayfayı yazdığımda ben de neden Şaşkın Rapunzel

olarak adlandırdığımı bilmiyordum. Hikâye ilerledikçe “kurtarıcı arayan kadın” simgesi açınlanmaya başladı. Burada masallara yapılan göndermeyi biraz açmak isterim: Masallar, hem bilinçaltı dünyayı hikayelendirir hem de onu okuyanları bu hikayelerin içine hapseder. Çünkü çoğunun sonu bir kurtuluşla biter. Kötü güçler, iyilerin bir araya gelmesine asla izin vermez, ama iyi güçler bir kurtarıcı bekler. Bu bekleyiş bütün kadınların bilinçaltına sinmiştir. Ne kadar modern bir eğitim olsa da bilinçli olduğunu, farkında olduğunu iddia etse de kadın kurtarıcısını bekleyen o bilinçaltı kodu kıramıyor. Erkek de uğruna mücadele ettiği kadına aşık oluyor. Çünkü bu durum onu prens yapacak.

“Görünmeyen Bağlar” isimli eserinizde insanların görünmeyen bağlarının ve insan ilişkilerinin taşıdığı önem sıkça vurgulanıyor. Günümüz toplumunda ise ilişkiler giderek yüzeyselleşiyor, iletişim hızlanıyor ama derinlik azalıyor. Sizce gerçek bağlar bugünün toplumsal koşulları içinde nasıl kuruluyor ve bu bağları yaşatmak neden her zamankinden daha zor hâle geliyor?

Önce şu ayrımı yapayım: Bağ ve ilişki iki ayrı durum. Biriyle bağınız olabilir ama onunla ilişkide değilsinizdir. Tanımadığımız insanlarla da bağınız olabilir. Örneğin onyedinci yüzyılda yaşamış bir müzisyenle, antik dönem filozoflarıyla, bir düşünceyle. Bağınız kopmaz iplerle de olabilir, ince iplerle de. Bu bağlar nasıl oluşur. Bir duygusal kavram, bilinçaltı bir kod, bir tezatlık, bir zafer arzusu, felsefi bir bakış açısı, bir kitap, bir müzik eseri, yapılan bir iyilik, kötülük... bilindik ve bilinmedik dünyaya ait bağlar vardır. Bu bağlar kimi zaman bir ilişki şansı doğurur. O kişiler arasındaki bağ, iki kişi aracılığıyla somut dünyada yaşanır. Ya da yaşanmış bir ilişkide kişiler arasına maddi mesafeler girse de bağlar sürebilir. Bu hayatın ilginç bir dilidir. Kontrolcü, maddiyatçı insanları çok sarsar bu bağlar. Çünkü onlara eremezler. Sizin yüzeysel ilişkilerle ilgili sorunuza buradan yola çıkarak cevaplarsam, yüzeysel ilişkiler en kötü bağlarla kurulur. Biraz

da vahşi bağlardır bunlar. Alma verme ilişkileri, aşırı beklentiler, hırslar, kıskançlıklar, pasif agresif tavırlar, kayıtsızlık. İlkel beynimizle kurduğumuz bu bağlar için sistem elimize bazı uygulamalar verdi şimdi. Elindeki bir uygulama aracılığıyla bile insanlar “görüldü, cevapladı, emoji attı, son görülmeyi kapattı, blokladı.” şeklinde yabani bir savaşın içine girdi. Bu, vahşi yüzeysel iki beyinli ilişkilerimizden kaynaklanıyor. İletişim araçlarını buna dönüştürdük. Hız, sabırsızlık, yavaşlayamama çağımızın büyük bir sorunu. Ulaşmak ilişki kurmak değildir, hissetmek gerekir. Derin ilişkiler hakkında da şunu söyleyebilirim. Bir insanın derin ilişki kurabilmesi için önce kendiyi derin ilişki kurabilmesi gerekir. Bunun için de bir “kendi” olma haline ulaşması gerekir. İnsan, kendinden bihaber, kendi arızaları ya da potansiyellerinden uzak, tamamen dışarıdan gelen değerlemelere göre yaşarsa derin ilişki kuramaz. O halde sakın olalım ve nasıl bağlar kurduğumuzu açıkça sorgulayalım.

Romanınızdaki Lâtif ve Şefika gibi karakterler, içsel çatışmaları ve duygusal derinlikleriyle okura güçlü bir psikolojik gerçeklik sunuyor. Bu yönleriyle, insan ruhunun karanlık ve aydınlık yanlarını irdeleyen Dostoyevski karakterlerini anımsatıyor. Klasik yazarların psikolojik derinlik anlayışından etkilendiğinizi düşünür müsünüz?

Aslında çocukluğumuzdan itibaren hem ailede hem toplumsal çevremizde hem de kendimizde ilginç karakterler, çelişkiler gözlemleriz. Kimimiz bunların üstünü örter ve bastırır, kimisi bunları açığa çıkarır. Psikolojik derinlik, açığa çıkaranların ulaştığı bir seviye. Belki bilinç seviyesiyle birbirimize bağlıyızdır, ama bunu esere dönüştürmek için hislerin ve yaşamın haddesinden geçmelidir.

“Hayat ve Roman” ile “Görünmeyen Bağlar”da özellikle diyaloglara ve iç monologlara geniş yer veriyorsunuz. Bu anlatım tercihi, karakterlerin psikolojisini ve iç dünyasını derinlemesine kavramayı gerektiriyor. Doğrusunu söylemek gerekirse bunu oldukça başarılı bir şekilde

yapıyorsunuz. Bu başarı, psikoloji alanında bir eğitim almış olmanızdan mı kaynaklanıyor, yoksa doğrudan edebi bir sezgi ve yetenekle mi şekilleniyor?

Ben tersten başladım. Yani iç dünyanın içinde, figüratif ve geometrik dünyadan uzak, çok başka bir algıda yaşadım. İnsanın dış özellikleri, dış mekan betimlemeleri çok sıkıyordu beni. Ama bir mekanın içinde hangi duygular dolanıyor görebiliyordum. Ağacın figürünü değil yaydığı enerjiyi görüyordum. Deniz de öyle. İnsan da öyle. Dünya gerçekliğine göçene kadar yarı zamanlı gibi yaşıyordum. İnsanların çoğu travmalı yanlarını yolda bırakıp başka bir kimlikle başka yoldan yaşamaya devam ederler. Bunun sebebi o travmanın acısı ve etkisiyle baş edemeyecekleri korkusudur. Ben travmalarımı bir yerde bırakmadım. Bu bana duygular, duygusal çelişkiler, ölüm kalım ruh halleri, bedensel çöküş gibi meselelerle başa çıkmayı öğretti. Tekinsiz ruh hallerinde ustalaştım. Duyguları bakış açılarıyla dengelemeyi öğrendim. Sonra o bilmediğim maddi dünya ve ilişkiler içinde var olmaya çalıştım. Dünyayı öğrendim. Akademik anlamda psikoloji eğitimi almadım. Alaylıyım ben. Bir ara yazılarla değil de doğrudan insanın bilinçaltına ulaşabilmek arzusu duyarak regresyon eğitimi aldım. Ama yazılardan çok sonra.

Yazarlık serüveninizin başlangıcındaki eserlerinizle bugün kaleme aldıklarınız arasında farklılıklar olduğunu düşünüyorum fakat bunu size sormak istiyorum. Zaman içinde dilinizde, anlatımınızda ve karakter kurulumunuzda nasıl bir dönüşüm yaşadığınızı düşünüyorsunuz?

Yazarlık serüveniyle, yazarın yaşantı serüveni uyumlu gider. Kendini tekrar etmiyorsa, yazı seni, sen yazıyı dönüştürüyordur. İlk romanım “Gece Yıldızların Işıklarını Yaksana”yı yazdığımda o “iç dünya” dönemindeydim. Kitap tamamen ezberimdeydi. O bendim ben oydu. Hatta Felsefe Profesörü bir tanıdığıma okuttuğumda, bana “distans yok” dedi. Ben bunu bir övgü olarak almıştım. O ise aslında bir eleştiri getirmişti.

Sözcükle duygu arasında mesafe yoktu. Bu kitap bir tür imgesel dünyadır. Ben de bir imgeydim. Hiç düşünmeden yazdım onu. Bir bilinç akışıydı. Ama orada kalsaydım. O hayat beni bir mevtaya dönüştürdü. O yüzden büyük bir devrim gerçekleştirip Puslar Ülkesi'ni yazdım. O kitap yok oluştan var oluşa geçiş kitabıdır. O da imgesel bir dildir ama yoğun felsefe ve şiir iç içedir. Hiçbir roman kalıbına uymaz. Sonra iç gerçeğin romanı kitabı geldi. Böylece bu üç kitapla algımı dünyaya taşımış oldum. Sistem bu halimle görmedi. Hiçbir kalıba uymadı yazdıklarım. Evet şimdiki kitaplar roman kalıbına daha çok uyuyor. Belki sistem beni görmeye başladı. Kitaplarım da benimle birlikte dünyaya yerleştiler. Soyut imgesel dilden somut psikolojik dile geçtim.

Her insanın iyi edebiyatı ve yazarlığı tanımlama biçimi farklıdır; kimine göre yazar, duygulara tercüman olan biridir, kimine göre topluma ayna tutan ya da değişimi tetikleyen bir düşündürür. Peki, sizce yazar kimdir, onun en temel sorumluluğu nedir ve iyi bir yazarı diğerlerinden ayıran asıl özellik ne olmalıdır?

Toplumda bir statü olduğu için yazan insanlar var. “Kitabı olmak” bir cv niteliği gibi görülüyor. Şiir yazmak nasıl şair olmaya yetmez, resim yapmak ressam olmaya yetmez falan gibi bir şey. Yazar, açık söyleyeyim, yazar olmaktan en ufak bir statü hissedemeyen kişidir. Yazar, görüneni, gösterileni ve gösterilmeyeni, kılcal çelişkileri derin bir nefesle içine çeker ve o içindekilerle yaşayamayacağı için de yazarak dışa aktarır. Bu süreçte toplumdaki karakterler, kodlar yerinden oynayabilir. Ortak bilinçaltı çözüldükçe ortak farkındalığa da katkıda bulunabilir. Benim için yazar karakterlere hükmedemez. Karakterler doğarlar ve benlikleriyle yazara görünürler. Karakterlere tamamen hükmeden, önceden hesap edilmiş kurgular yazar için ve okur için eğlenceli olabilir. Okuma alışkanlığı da kazandırabilir. Ama bence yazarlık böyle bir şey değil.

Sayın Yüce, günümüz okurunu geçmiş dönem okurlarıyla karşılaştırdığınızda, sizce okur

profilinde bir değişme görülüyor mu? Bu konudaki düşüncelerinizi merak ediyorum?

Her okur bir gün derin karakterlerle tanışacaktır. Bence okur kendini ne kadar eğlencelilere, somut, maddi dünyaya kaptırsa da bir gün gelir ruhu insanı deşifre eden gerçek karakterlere ihtiyaç duyar. Bu aslında kendini hissetme çabasıdır. Bir anlamda da ruhun ve bilincin biraz daha aslına dönme ihtiyacıdır. Üzerimizde kat kat kıyafetler gibi giyindiğimiz, kimi genetik miras, kimi tarihsel miras olan duygularla bağlanmış karakter parçalarıyla yüzleşmeden onlardan kurtulamayız. Ama okurlar, eğer o karakterlerde bir gerçeklik hissedemiyorsa okumamalıdır. Kendilerini zorlamamalıdır. Elbette internet öncesi okur profili farklıydı. Tek şansımız kitap okumak, belki gazetelerdeki roman tefrikalarıydı. Reels çağında yaşıyoruz. Reels videolarında kurgu çekimler var, reelmiş gibi yapan. İnsanlar instagram hikâyelerine yapıp ettiklerini koyuyorlar. Çoğu insan sığ da olsa kendini bir karaktere dönüştürdü. Görülmek, hissedilmekten daha önemli oldu. İnsana bir karakter olmak ilginç geliyor olabilir. Kendini yaratma oyunu, belki görünüyorum demek ki varım gibi bir süreçten geçiyor olabilir. Belki derinlerle kopan bağı sızlamasın diye durmadan video kaydırıyor. O nedenle bu dönemde kenara çekilip bir karakterin derinliklerine inmek zor geliyor olabilir. İnsanın kendini bir nesne olarak sunmaktan bıkarak hakikatini özleyeceği anlar gelince romanlara sarılacak yeniden. Hiçbir uyarılama film ya da dizi film, sessizce okunan, içini hissettiren romanlar, hikâyelerle kurulan bağı yakalayamaz.

Sayın Yüce, günümüz edebiyatını geçmişle kıyasladığınızda, kimi eleştirmenler bugünün edebiyatının “hafiflediğini”, derinliğini yitirdiğini iddia ediyor; kimileri ise tam tersine daha özgür ve cesur olduğunu savunuyor. Siz bu önemli tartışmada nerede yer alıyorsunuz?

Yazarlar içinde bulundukları dönemin şartlarını da sırtlanırlar. Bu dönem zor biraz. Genel olarak

seyirci odaklı, başarı odaklı, kabul edilme odaklı, bir ün sahibi olma odaklı, hikâyesini dizi filme çevirme odaklı başlangıçlar ve niyetlerle yazılmış olan kitaplar görüyorum. (Az sayıda da olsa odağı edebiyat olanlar var.) Edebiyatın kendisiyle bir bağ kurulmamış olduğunu hissettiriyor. Edebiyat aslında doğrudan büyük bir değerdir. Onun bize değil bizim ona ihtiyacımız vardır. Günümüz edebiyatını “hafif cesur özgür” olarak nitelemek yerine tek bir kritere bakarım: İnsanın görünmez dünyasında bir temsiliyeti var mı, sözcükler ve üslup orada tutunabiliyor mu?

Türk edebiyatının sevilen kalemlerinden biri olarak elbette sizin de ilham aldığınız, okurken keyif duyduğunuz yazarlar vardır. Sizin, en çok etkilendiğiniz beş yazar ve onların sizde iz bırakan beş eserini öğrenebilir miyiz?

Italo Calvino: Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu

Milan Kundera: Ölümsüzlük

VİCTOR Hugo: Sefiller. Özellikle Gavroche’un ölmeden önceki sahnesi.

Namık Kemal: Gülnihal

Baudelaire: Albatros şiiri (Kötülük Çiçekleri kitabından.)

Vakit ayırıp sorularımı yanıtladığınız için teşekkür ederim. Eserinizin yolculuğu uzun ve ilham verici olsun.

Semra Durmuş: “Yazmak benim için yalnızca kendimle ilgili bir süreç değil; yıllar içinde karşılaştığım insanların, danışanların bana bıraktığı izlerle de beslenen bir alan.”

Söyleşi: Ashı Kemal Gürbey

Türkiye’nin köklü yayınevlerinden olan Kalan Yayınları, Semra Durmuş’un kaleme aldığı 2 yeni eseri okurlarla buluşturdu. Durmuş’un kaleme aldığı eserlerden ilki “İç Ses”. Şiirlerden oluşan bu eser, kişinin iç dünyasına yaptığı derin bir yolculuktur. Duyguların, çocukluk anılarının ve içsel çatışmaların sessizliğinde yankılanan sesleri keşfetmeye davet eden bu şiirler, okuyucunun kendisiyle yüzleşmesine ve içsel dönüşümüne ilham kaynağı olmayı amaçlamaktadır.

Semra Durmuş’un kaleminden çıkan diğer eser “Aile Dizimi ve Sistemik Terapi Perspektifiyle Sistemik Dizim Teknikleri ve Kullanım Alanları”. Bu eser, alanında bir temel bir başvuru kaynağı. Sistemik terapi ve aile dizimi çalışmalarına yeni ve derinlemesine bir bakış getiriyor. Yazarın yıllara yayılan deneyimi ve geniş bilgi birikimi, tekniklerin sade ve anlaşılır bir dille anlatılmasıyla birleşerek hem uygulayıcılar hem de bireyler için büyük bir rehber niteliği taşıyor. Bugün kendisiyle yeni çıkan eserleri hakkında konuştuk. Buyrun söyleşimize!

Merhaba Semra Hanım. Yeni çıkan Şiir ve Araştırma kitaplarınız için sizi tebrik ederim. Sizi evvelce yayınlamış olduğunuz “Kırılma Noktası” isimli beğenerek okuduğum eserinizden biliyorum. Sizinle söyleşi de yapmıştık ama sizi yeni tanıyacak olanlar için sizin kim olduğunuzu okurlarımıza tanıtarak başlamak istiyorum. Semra Durmuş kimdir?

Psikolojik danışman olarak 36 yılı aşkın süredir ruh sağlığı alanında çalışıyorum. Bu uzun mesleki yolculuk boyunca insanın yalnızca bugünüyle değil, geçmişiyle, ailesiyle ve bilinçdışıyla birlikte

ele alınması gerektiğini deneyimledim. Çalışmalarımın merkezinde, zihinsel ve duygusal süreçlerin birbiriyle olan derin bağı yer alıyor. Yazmak ise bu mesleki birikimin doğal bir uzantısı olarak hayatımda yer aldı. Bugüne kadar yayımlanmış üç şiir kitabım var. Şiir benim için, duyguların ve “iç ses”in kendine yer bulduğu bir ifade alanı. Son on yıldır ise enerji çalışmaları, zihinsel dönüşüm ve bilinçdışına yönelik uygulamalara daha yoğun biçimde odaklandım. Bu süreçte geliştirdiğim ve Nebula Healing System adını verdiğim çalışmalar, farkındalık ve içsel dönüşüm üzerine şekillendi. Evli ve iki çocuk annesiyim. Hem kişisel yaşam deneyimlerim hem de yıllar içinde karşılaştığım sayısız insan hikâyesi, yazdığım her metnin arka planını oluşturuyor. İster şiir ister araştırma olsun, tüm üretimlerimde amacım; insanın kendisiyle daha dürüst, daha şefkatli ve daha sahici bir ilişki kurmasına alan açmak.

“İç Ses” isimli eserinizde çocukluk ve duyu temaları sıkça işleniyor. Bu temaların insan yaşamındaki önemi üzerine ne düşünüyorsunuz?

Çocukluk ve duygular, insanın kendisiyle ve dünyayla kurduğu ilişkinin temelini oluşturur. “İç Ses”te bu temalara yer vermemin nedeni, çocukluğun geride kalmış bir dönem değil; yetişkinlikte nasıl hissettiğimizi, nasıl bağlandığımızı ve kendimizle nasıl konuştuğumuzu belirleyen canlı bir iç alan olmasıdır. Bu dönemde deneyimlenen duygular çoğu zaman söze dökülemez; ancak iç ses olarak yaşam boyunca varlığını sürdürür. Şiir, bu sessiz alanı görünür kılarak okura kendi duygusal dünyasıyla temas etme imkânı sunar.

Eserinizde içsel çatışmalarla yüzleşme ve kayıplarla baş etme meselesi güçlü biçimde hissediliyor. Bu bağlamda, bireyin kendisiyle olan mücadelesinde ve yaşadığı kayıpların yüküyle başa çıkmasında sizce hangi yollar, hangi tutumlar ya da içsel pratikler daha anlamlı ve iyileştirici olabilir? Okuyucuya bu konuda özellikle önermek istediğiniz yöntemler nelerdir?

İçsel çatışmalar ve kayıplarla baş etme sürecinde en iyileştirici tutum, kişinin kendisiyle mücadele etmek yerine kendisine eşlik etmeyi öğrenmesidir. Acıyı hızla geçirme, anlamlandırma ya da dönüştürme çabası çoğu zaman yükü artırır. Oysa yas, çatışma ve kırılganlık; bastırıldığında değil, tanındığında ve taşınabildiğinde hafifler. Bu süreçte anlamlı olan yollar genellikle çok basittir: Duygulara isim vermek, bedende olanı fark etmek, kendine zaman tanımak ve yaşananı “normalleştirmek”. Yazmak, sessizce kalmak, bedensel duyuları izlemek ya da güvenli bir tanıklık alanında paylaşmak, içsel yüklerle temas etmeyi kolaylaştırır. Okuyucuya özellikle önerebileceğim şey, kendini düzeltmeye çalışmak yerine kendini dinlemeye niyet etmesidir. İyileşme çoğu zaman büyük adımlarla değil; küçük, dürüst temas anlarıyla başlar. Bu temas kurulduğunda, kayıplar yok olmaz ama taşınabilir hale gelir; içsel çatışmalar ise yumuşak bir dönüşüm alanına evrilir.

Enerji çalışmaları ile beden-zihin bağlantısı üzerine yürüttüğünüz çalışmaların, bireyin içsel dönüşüm sürecinde önemli bir karşılığı olduğu görülüyor. Bu yaklaşımların, kişinin kendini tanıma, duygusal yükleri fark etme ve dönüştürme süreçlerine nasıl bir katkı sunduğunu düşünüyorsunuz?

Enerji çalışmaları ve beden-zihin odaklı yaklaşımlar, bireyin kendini yalnızca düşünceler üzerinden değil, bedensel deneyim ve duyular aracılığıyla da tanımasına imkân tanır. Pek çok duygusal yük, zihinsel düzeyde hatırlanmasa bile beden tarafından taşınır ve korunur. Bu çalışmalar, kişinin bedeninde olanı fark etmesini sağlayarak, söze dökülemeyen duygularla güvenli bir temas alanı oluşturur. İçsel dönüşüm sürecinde bu farkındalık, “düzeltmek” ya da “değiştirmek”ten çok, olanı olduğu haliyle görmeye dayanır. Kişi bedeninde tuttuğu gerilimi, ağırlığı ya da donukluğu fark ettiğinde, duygusal yüklerle daha yumuşak bir ilişki kurmaya başlar. Bu temas, duyguların bastırılmadan ve zorlanmadan

dönüşmesine zemin hazırlar; kendini tanıma sürecini daha derin, kalıcı ve bütüncül bir hale getirir.

Çalışmalarınızda sistemik dizimi, insanın yalnızca bugünüyle değil geçmişiyile de kurduğu bağı görünür kılan güçlü bir yaklaşım olarak ele alıyorsunuz. Bu çerçevede, sistemik dizimin bireyin kendi geçmişiyile olan ilişkisini daha derin ve anlamlı biçimde kavramasına nasıl yardımcı olduğunu düşünüyorsunuz?

Sistemik dizim, geçmişiyi açıklamak ya da yeniden yazmak için değil; onunla kurulan ilişkiyi görünür kılmak için çalışır. Birey çoğu zaman geçmişiyi yalnızca hatıralar üzerinden değerlendirir; oysa dizim çalışmaları, geçmişin duygusal ve ilişkisel etkilerinin bugün hâlâ nasıl yaşandığını fark etmeye imkân tanır. Bu da kişinin yaşadığı bazı tekrarları ya da içsel çatışmaları daha geniş bir bağlamda anlamlandırmasını sağlar. Bu yaklaşım, bireyin geçmişiyile bir hesaplaşma yaşamamasından çok, ona bakışını yumuşatmasına yardımcı olur. Geçmişe ait olanın geçmişte kalmasına, bugüne ait olanın ise bugünde sahiplenilmesine alan açar. Böylece kişi, taşıdığı yüklerle özdeşleşmeden; onları fark ederek ve yerli yerine koyarak kendi yaşamıyla daha net ve anlamlı bir ilişki kurabilir.

“Sistemik Dizim Teknikleri ve Kullanım Alanları” kitabınızda, dizim süreçlerini ve tekniklerini sade ve erişilebilir hale getirmeyi amaçladığınızı belirtiyorsunuz. Sistemik dizim tekniklerinin etik ve profesyonel sınırları konusunda nelere dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorsunuz? Bu konuda uygulayıcılar için temel ilkeler nelerdir?

Sistemik dizim çalışmalarında sade ve erişilebilir bir dil kullanmak, yöntemi basitleştirmekten çok sınırlarını görünür kılmak anlamına gelir. Etik ve profesyonel çerçeve net olmadığında, dizim çalışmaları kolaylıkla yönlendirme, yorumlama ya da danışanın sorumluluğunu elinden alma riskini taşır. Bu nedenle ilk dikkat edilmesi gereken nokta, dizimin bir kehanet ya da kesin çözüm aracı olmadığı gerçeğidir. Uygulayıcılar için temel

ilkelerin başında, müdahale etmeme ve yorumdan kaçınma gelir. Dizim sürecinde ortaya çıkan bilgiler, danışanın yerine anlamlandırılmamalı; yalnızca görünenin görünür kalmasına alan açılmalıdır. Bir diğer önemli ilke, kişisel terapi süreçleri ile sistemik çalışmanın sınırlarını karıştırmamaktır. Dizim, bireysel tedavi yerine geçmez ve bu farkın hem uygulayıcı hem de danışan tarafından net biçimde bilinmesi gerekir. Ayrıca uygulayıcının kendi kişisel sürecine ve farkındalığına sahip olması etik duruşun ayrılmaz bir parçasıdır. Kendi kör noktalarıyla temas etmemiş bir uygulayıcı, sistemik alana istemeden müdahil olabilir. Bu nedenle etik sınırlar, yalnızca kurallar bütünü değil; uygulayıcının duruşunu, sorumluluğunu ve alana gösterdiği saygıyı yansıtan temel bir zemindir.

Semra Hanım, kitabınızda aile dizimini yalnızca bir terapi yöntemi değil, aynı zamanda bir fark ediş ve dönüşüm yolculuğu olarak tanımlıyorsunuz. Bu bakış açısı, sizin dizim çalışmalarına yaklaşımınızı nasıl şekillendirdi?

Aile dizimini bir yöntemden çok bir fark ediş ve dönüşüm alanı olarak ele almak, benim için çalışmanın merkezine “müdahale etmeyi” değil, tanıklık etmeyi koymak anlamına geliyor. Bu bakış açısı, dizim sürecinde hızlı çözümler üretmekten ziyade, sistemin kendi ritmini ve ihtiyaçlarını dikkate almayı gerektiriyor. Bu nedenle çalışmalarında yönlendiren değil, alan açan bir duruşu önemişiyorum. Ne zaman ve neyin görünür olacağına karar vermek yerine, ortaya çıkan bilginin kendiliğinden düzenlenmesine izin vermek sürecin temelini oluşturuyor. Bu yaklaşım, hem danışan için daha güvenli bir deneyim yaratıyor hem de dizimi, kalıcı bir içsel temas ve farkındalık yolculuğuna dönüştürüyor.

Kitapta, farklı dizim tekniklerinin ruhunu ve arka planındaki temel prensipleri detaylı şekilde açıklıyorsunuz. Sizce, uygulayıcıların teknikler arasındaki farkları anlaması ve doğru teknikleri seçmesi neden önemlidir?

Dizim çalışmalarında teknikler yalnızca uygulama biçimleri değil, aynı zamanda bakış açılarıdır. Her teknik, farklı bir ihtiyaca ve farklı bir derinlik düzeyine karşılık gelir. Bu nedenle uygulayıcının teknikler arasındaki farkları bilmesi, danışanın sürecini güvenli ve yerinde bir çerçevede ele alabilmesi açısından önemlidir. Doğru teknik seçimi, sorunu “çözmeye” çalışmaktan çok, sistemin neye hazır olduğunu görebilmeyi gerektirir. Uygulayıcı hangi araçla çalıştığını bildiğinde, sınırlarını da bilir; bu da hem etik duruşu güçlendirir hem de çalışmanın etkisini artırır. Teknik farkındalık, aslında uygulayıcının kendi duruşunu ve sorumluluğunu netleştirmesinin bir parçasıdır.

Kitaplarınızda “kendiyile yüzleşmek” kavramının önemini sıkça vurguluyorsunuz. Toplum olarak bizim bu konuda başarılı olduğumuzu söyleyebilir miyiz?

“Kendiyile yüzleşmek”, çoğu zaman sanıldığı gibi güçlü olmakla değil, temas kurabilmekle ilgilidir. Toplumsal düzeyde bakıldığında, bu konuda yeterince alan açabildiğimizi söylemek zor. Duygularla temas etmek yerine onları bastırmayı, hızla çözüm üretmeyi ya da görmezden gelmeyi daha güvenli buluyoruz.

Oysa yüzleşme, hatayı ya da eksikliği bulmak değil; olanı olduğu haliyle görebilmektir. Bu beceri hem bireysel hem de kolektif olarak zaman, güven ve yavaşlık gerektirir. Bugün giderek artan ilginin ise önemli bir işaret olduğunu düşünüyorum: İnsanlar artık kendileriyle daha dürüst bir ilişki kurma ihtiyacını hissediyor. Bu da yüzleşmenin, zorluklarına rağmen, kaçınılmaz bir dönüşüm alanı haline geldiğini gösteriyor.

Kitabınızda, organizasyon dizimlerine ilişkin örneklerle ve yöntemlere de yer veriyorsunuz. Kurumsal alanlarda dizim çalışmalarının en büyük avantajları ve zorlukları nelerdir?

Kurumsal alanlarda yapılan dizim çalışmaları, görünürde bireysel ya da yapısal gibi duran

sorunların arkasındaki ilişki dinamikleri kısa sürede görünür kılma imkânı sunar. Organizasyon dizimlerinin en büyük avantajı; hiyerarşi, rol karmaşası, aidiyet ve sorumluluk gibi temel unsurların netleşmesini sağlamasıdır. Bu sayede karar alma süreçleri daha berrak hale gelir ve sistemin doğal işleyişi desteklenir.

Zorluklar ise yoğunlukla beklenti düzeyinde ortaya çıkar. Kurumsal yapılarda dizimden hızlı ve somut çözümler beklenebilir; oysa bu çalışmalar bir “müdahale tekniğinden çok, farkındalık alanı açan bir yöntemdir. Ayrıca etik sınırların net çizilmesi, kişisel süreçlerle kurumsal rollerin birbirine karıştırılmaması büyük önem taşır. Bu denge sağlandığında, organizasyon dizimleri kurumsal alanlar için güçlü ve dönüştürücü bir araç haline gelir.

343 sayfalık araştırma eserinizi aile dizimi ve sistemik terapi perspektifiyle sistemik dizim tekniklerini ve kullanım alanlarını anlatıyor. Böylesi katmanlı olduğu kadar da kapsamlı bir konuyu araştırmak ve yazmak hiç de kolay görünmüyor. Yazma süreciniz nasıl geçti? Bu eseri kaleme alırken sizi en çok zorlayan bölüm ya da aşama hangisiydi?

Bu kitabın yazım süreci, benim için doğrusal ilerleyen bir üretimden çok, uzun zamana yayılan bir derinleştirme ve sadeleştirme süreciydi. Sistemik dizim gibi çok katmanlı bir alanı ele alırken hem kuramsal arka planı korumak hem de uygulamaya dair bilgileri erişilebilir kılmak ciddi bir denge gerektiriyor. Yazarken en çok dikkat ettiğim nokta, bilgiyi çoğaltmak değil; gerekli olanı yerli yerine koymaktı. Beni en çok zorlayan aşama ise yöntemin ruhunu anlatmak oldu. Teknikler, örnekler ve kavramlar yazılabilir; ancak dizimin arka planındaki duruşu, etik sınırları ve “müdahale etmeme” ilkesini söze dökmek her zaman daha hassas bir alan. Bu nedenle bazı bölümleri defalarca yeniden ele aldım. Zorlayıcı olmakla birlikte, bu süreç kitabın en dönüştürücü kısmıydı; çünkü metnin sadeleşmesi, benim kendi yaklaşımımı da daha net görmemi sağladı.

Semra Hanım, onlarca gözlemimden hareketle diyebilirim ki her yazar yazmakta farklı ama anlamlı bir şey buluyor ve yazıyor. Siz yazmakta ne buluyorsunuz?

Yazmak benim için yalnızca kendimle ilgili bir süreç değil; yıllar içinde karşılaştığım insanların, danışanların bana bıraktığı izlerle de beslenen bir alan. Her danışanın hikâyesi, söylenen kadar söylenmeyen tarafıyla da insana dair yeni bir pencere açıyor. Yazarken çoğu zaman bu karşılaşmaların sessiz izleri eşlik ediyor bana. Kendi iç sesimle birlikte, bana emanet edilen deneyimlerin yarattığı fark edişler de metne sızıyor. Bu yüzden yazmak hem kişisel bir temas hem de başkalarının yolculuklarına duyulan saygının sade bir ifadesi haline geliyor.

Hemen her yazarın yazı yolculuğunda iz bırakan başka yazarlar oluyor. Semra Durmuş'u etkileyen yazarlar kimler oldu?

Yazı yolculuğumda beni etkileyen yazarlar, tek bir alana ya da türe ait isimler olmadı. Daha çok, insanın iç dünyasına dürüstlikle yaklaşabilen, söylenmeyeni duyulur kılabilen yazarlarla bağ kurdum. Edebiyat tarafında, dili sade ama derin olan; insanın iç çatışmalarını büyük anlatılara başvurmada görünür kılabilen yazarlar beni etkiledi. Psikoloji ve sistemik düşünce alanında ise, insanı “düzeltilecek” bir varlık olarak değil, anlamaya değer bir bütün olarak ele alan yaklaşımlar yolumu açtı. Bu isimlerden çok, bu bakışın kendisi yazdıklarımın tonunu ve ritmini belirledi diyebilirim.

Bana vakit ayırdığınız için çok teşekkür ederim. Yazın ve düşün dünyamıza kazandırdığınız kıymetli eserler için de ayrıca kutluyorum. Okurunuz bol olsun.

Ben teşekkür ederim. Bu söyleşi boyunca gösterdiğiniz özenli yaklaşım ve derinlikli sorular benim için çok kıymetliydi. Yazının ve düşüncenin paylaşarak çoğaldığına inanıyorum. İlginiz ve güzel dilekleriniz için içtenlikle teşekkür

ederim. Okurla buluşan her metnin kendi yolunu bulması dileğiyle.

CAFER YURTSEVER: *“Yazar, tüm olasılıkları gören ve uygulayandır.”*

SÖYLEŞİ: ASLI KEMAL GÜRBEY

Cafer Yurtsever’in kaleme aldığı “Kurt Payı” romanı köklü bir yayınevi olan Kalan Yayınları etiketiyle okurla buluştu. “Kurt Payı“, toplumsal kırılmaları, insanların yaşam mücadelesi ve psikolojik etkileri üzerinden derinlemesine irdeleyen bir roman. Eser, toplumsal travmaların bireylerin hayatını nasıl şekillendirdiğine, acılar ve umutlar arasında süregelen insan hikâyelerine odaklanırken, bölgenin kültürel dokusunu ve hayatta kalma azmini çarpıcı bir üslupla anlatıyor. Her sayfasında hem yerel renkleri hem de evrensel insanlık hallerini barındıran bu eser, varoluşun ve dirençliliğin izlerini taşıyor. Bugün kendisiyle kitabı üzerine konuştuk. Buyrun söyleşimize!

Merhaba Cafer Bey. Yeni çıkan romanınız için sizi tebrik ederim. Eseri, bana yollanan pdf dosyasından beğenerek okudum “Kurt Payı“nın yazarı Cafer Yurtsever’in kim olduğunu okurlarımıza tanıtarak başlamak istiyorum.

Öncelikle ilginize teşekkür ederim. Hayat hikâyesine gelince; 1956, Bingöl/Adaklı/Sarıdibek Köyü doğumluyum. İlkokul öğretmenlerim İbrahim Demirel ve Talip Sansar’ın idealist eğitiminden geçtikten sonra, kendimi Bingöl Lisesi’nde buldum. Hüsnüye Gültekin’den Türkçe dersinde sürekli zayıf not, edebiyat öğretmeni Hatice Baysal’dan ise duvar gazetesine yazdığım yazılardan dolayı övgüler ile bir dolma kalem aldığımı, o yıllarda bir cümle okula koltuğumuzun altında günlük gazetelerle gittiğimizi, dünya klasikleri, köşe yazıları, ideolojik dergilerin eleğinden geçtiğimizi rahatlıkla söyleyebilirim. 4 yıl Almanya’da öğrenci olarak bulundum. Dil ve mimarlık hazırlık sınıfı (Studienkolleg) eğitiminin ardından ülkeye döndüm. Lisans eğitimini Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Almanca Öğretmenliği Bölümü’nde tamamladım. Uzun yıllar Yeminli

Tercüman ve son 10 yıl da bir özel hastane zincirinde yönetici olarak çalıştıktan sonra emekli oldum. Evli ve 2 çocuk babasıyım.

“Kurt Payı” basılmış ilk romanınız oldu. Böyle anlar, insan hayatında nadir olur. İster istemez insana güçlü bir heyecan, mutluluk ve elbette gurur yüklüyordur. Neler söyleyeceğinizi merak ediyorum.

Heyecan verici bir serüven mutlaka. Dosyanızı gönderip sonucunu beklerken heyecanı, kabul gördüğünüzde mutluluğu, kitabınızı eline aldığınızda ise gururu yaşıyorsunuz. Doğal insani duygular. Yaşım gereği, havalara zıplamadım.

359 sayfa olan başarılı roman çalışmanızda kullandığınız dile, karakter tavırlarına, kavram ve kurgulamaya bakılırsa edebiyat ile, okumak ile, yazmak ile içli dışlı biri olduğunuzu tahmin ediyorum fakat yine de bunu size sormak istiyorum. Ne zamandan beri yazıyorsunuz ve yazmak için bir eğitim aldınız mı?

Anadille Türkçe arasındaki sancılı seçim döneminden sonra, ilkokulda Talip öğretmenin, “Adınızla kafiyeli bir şiir yazın!” dediği an, edebiyata attığım ilk adım olmalı. Bunda, her evde bir odanın bir köşesinde mutlaka bir bağlamanın asılı olduğu bir köyde çocuk olmanın payı büyük. Veli amcamız, ceketinin iç cebinde taşıdığı defterine dörtlükler yazar; sonra oturur, bağlamasına akort verir ve o dörtlükleri seslendirirdi. Çok geçmeden bu dizeler kıymet bulur, dilden dile, sazdan saza dolaşırdı. Böyle bir ortamda yazmak eylemine yabancı kalmak, kulağına su kaçmamak mümkün mü? 1970’li yıllar... O yıllarda köyden şehre gitmek, aya ayak basmak gibiydi. Zaten o yıllarda aya gidiliyordu yeni yeni. Ortaokulda Türkçe dersinden aldığım kırık notların da bu girizgâhta payı vardır elbet. Gazete, kitap, dergi; hatta broşür okumak bile bir mecburiyetti. Anadilinizi unutursanız, kendinizi ifade etmenin en kolay yolunun, önce yazmayı, sonra konuşmayı öğrendiğiniz dilde, en güzel kompozisyonu ve en kalın kitabı yazıncaya kadar

yazmak olduğuna inanırsınız. Ben de bu yolu seçtim. İki dil arasında zorunlu bir seçim yapmak durumunda kaldığınızda, uzun bir süre sesinizden uzaklaşır ve konuşmayı unutabilir; kendinizi yazı yoluyla ifade etmenin yollarını aramaya başlarsınız.

“Kurt Payı”, okuyucuda güçlü ve kalıcı duygular uyandırmayı hedefleyen, etkisi yüksek bir anlatı olarak dikkat çekiyor. Böylesi bir eseri ortaya koyma sürecinde sizi yazmaya yönelten temel motivasyon neydi? Başka bir ifadeyle, bu romanın düşünsel ya da duygusal çıkış noktası nasıl şekillendi; kalemi elinize almanızda belirleyici olan neydi?

Kurt Payı’nın çıkış noktası, tanıklık ettiğim fakat zamanla üzeri örtülen hayatlara duyduğum borç hissiydi. Yokluk içinde alınan kararların, ahlak ile hayatta kalma arasına sıkışmış insanların payına düşen sessiz bedellerin anlatılmaya değer olduğuna inandım. Beni yazmaya iten temel motivasyon, güçlü olanın değil; çoğu zaman geride bırakılanın, sesi duyulmayanın hikâyesini görünür kılmaya isteğiydi. Roman, tek bir olaydan ziyade birikmiş duygulardan beslendi: adaletsizlik duygusu, unutulmuşluk, insanın sınırlı koşullar altında kendisiyle yüzleşmesi; inanç girdabı, bir arada yaşama taktikleri, doğa ile insan arasındaki güçlü bağ, fark edilmeden ilerleyen değişimin ayak sesleri ve ileri gelenle geri kalan aileler arasındaki ikilem... Kalemi elime almam, bu hikâyeyi anlatmazsam eksik kalacağım hissiyle mümkün oldu. Kurt Payı, benim için bir anlatıdan çok, gecikmiş bir tanıklıktır.

Cafer Bey, uzun yıllara yayılan gözlemlerim bana şunu düşündürüyor: Her yazar, bir iç çağrının izini sürer; eserler de çoğu zaman bu çağrının yankısı olarak doğar.

Siz yazarken neyin peşine düşüyorsunuz; sizi masaya oturtan, kelimelerle baş başa bırakan o iç çağrı nedir?

Birilerinin sesi olmak, birilerinin yolunu aydınlatmak istiyorsunuz. İnsanlar doğar, yaşar ve ölür. Ardında yalnızca bir mezar taşı kalır: bir isim, iki tarih. O taşlar suskundur; kim olduklarını, neleri sevdiklerini, hangi acılardan geçtiklerini, hiç âşık olup olmadıklarını, kiminle küstüklerini, kiminle barıştıklarını anlatmaz. Orada ne bir ömür görünür ne de insanın içinden geçenler. Kahraman olmaya gerek yoktur. Her insan, bu dünyadan geçerken bir iz bırakır. Ve bazen farkına bile varmadan, o iz bir değişimin başlangıcı ya da sebebi olur. Görmezden gelemeyiz. Gerçek hayat öyküleri yazarım. İyi bir gözlemci olmakla da yakından ilintili bir durum bu.

359 sayfalık bu eser; farklı katmanları, mekânları ve yoğun diyalog yapısıyla oldukça kapsamlı bir dünya kuruyor. Böylesi hacimli bir anlatıyı bir arada tutmak hiç kolay görünmüyor. Şu soruların yanıtını merak ediyorum: Yazma süreciniz nasıl geçti? Yazmakta zorlandığınız aşama/lar hangisiydi?

Yaşanmış, ancak unutulmuş bir olay; önünde saygıyla eğildiğim, yüreklerinden öptüğüm, gaz lambası ışığında yollarını bulan, kutsallarla doktor arasında seçim yapmakta zorlanan bir düzine insanın yokluk içinde kök salma ve hayata tutunma arzusunu görünür kılmak için bahane oldu.

Kurt Payı uzun soluklu, parçalı ama içten içe aynı damardan beslenen bir yazma sürecinin ürünü. Metni baştan sona planlanmış bir kurgu olarak değil, katman katman örülen bir dünya olarak yazdım. Mekânlar, karakterler ve diyaloglar zamanla birbirini çağırды; kimi sahneler aylar sonra yerini buldu. Bu yüzden yazma süreci çoğu zaman ilerlemekten çok, beklemek, dinlemek ve yeniden düşünmekle geçti. En zorlandığım aşama, anlatının ritmini ve bütünlüğünü korumaktı. Farklı seslerin birbirini boğmadan var olmasını sağlamak, yoğun diyalog yapısının metni taşırmadan ilerlemesi ciddi bir dikkat gerektiriyordu. Bir diğer zorluk ise bazı sahneleri yazmak değil, yazdıktan sonra geri çekilmektir;

sevdiğim bölümleri metnin bütünlüğü için feda etmek zorunda kaldım.

Zorlandığım her aşama, metnin biraz daha derinleştiği bir eşik oldu. Yazma sürecini yıllara yaydım.

Eserinizin ithaf bölümünde, sosyal medya mecralarında gerçek isimleriyle seslerini duyurmaya çabalayan yerel yazar, şair ve sanatçılara özel bir vurgu yapıyorsunuz. Bu ithaf, sizin için nasıl bir anlam taşıyor? Günümüz edebiyat ve sanat ortamında bu isimlerin konumunu ve verdikleri mücadeleyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Günümüzde sosyal medya, bir zamanların Çağaloğlu yokuşuyla -yüzeysel olsa da- bir benzerlik gösteriyor. Temel fark şu olabilir: Yazarını arayan okur yerine, okurunu arayan yazar döngüsü söz konusu bugün. İlgile paylaşımını takip ettiğim çok sayıda yerel yazar ve şair var. Paylaşımlarının altına yazılan, “eline sağlık” yorumundan ve bir beğeniden daha fazlasını hak ediyorlar.

Her insanın iyi edebiyatı ve yazarlığı tanımlama biçimi farklıdır; kimine göre yazar, duygulara tercüman olan biridir, kimine göre topluma ayna tutan ya da değişimi tetikleyen bir düşündürür. Peki, sizce yazar kimdir, onun en temel sorumluluğu nedir ve iyi bir yazarı diğerlerinden ayıran asıl özellik ne olmalıdır?

Bir sınırlandırma yapamam. Yazar, tüm olasılıkları gören ve uygulayandır. Anlık ya da dönemsel olayları ele alsın bile, pek çok yazar, kahramanlarını keskin hatlarla tanımlama konusunda açgözlü davranır. Onları giydiren, ellerine silah verir; bununla da yetinmez, bilgeleştirir, yenilmez ve kurtarıcı kılar. Dağları aşırır, hendekleri atlatır. Böylece okurun zaaflarından yararlanır ve gerçeklikten uzaklaşır. Bu tür yazarların okuru, hatta alıcısı var mıdır? Vardır; hem de sayıları az değildir. Bir sorumlulukları var mıdır? Vardır. Ancak bu

sorumluluğun kullanım süresi tartışmalıdır. Günümüz dizi senaristleri büyük ölçüde bu anlayışı temsil eder. Kalıcı eserlerin yazarları ise daha dürüst davranır; okuru yanıltmaz, yormaz, sınırları zorlamak yerine anlamı derinleştirir. Yalın bir dil kullanır ve abartıdan bilinçli biçimde uzak durur.

Söyleşi yaptığım yazarlara şu soruyu soruyorum. Çünkü sosyal medya gerçekliği, dijitalleşen, yapay zekâlaşan bir gelecek içinde yaşıyoruz. O soru da şu: Edebi eserlerin gelecekte hiçbir karşılığının kalmayacağını, hatta edebiyatın bile tamamen ortadan kalkacağını savunanlar var. Bu fikre katılır mısınız?

Korkmaya gerek yok. Korkuyu körükleyenler daha şimdiden klasikleri okumayı öneriyor. Edebiyat ölse de klasikler cepte. Oysa okumak da yazmak da bir ihtiyaçtır. Bir görselin altına ya da üzerine yazılan tek bir cümle bile edebiyatın ta kendisidir. Peçeteye yazılan bir ilham notu bile... Basılı kitaplar belki ortadan kalkar; ama edebiyat, dijital ya da daha ileri mecralarda varlığını sürdürür. Yayınevlerinin tavrı burada belirleyicidir: Edebi değerden ziyade yazarın, yazar adayının çevresini, sosyal medyadaki görünürlüğünü ve takipçi sayısını pazarlanabilir bir avantaja dönüştürme iştahı, kaçınılmaz olarak bir edebiyat çöplüğü doğurma tehlikesi de var.

Geçmişin edebiyatçıları, sınırlı imkânlar ve ağır toplumsal koşullar içinde ciddi eserler üretirken bugün daha konforlu yaşama sahip yazarlar ise daha görünür, hızlı ve tüketilen bir edebiyat ortamında yazıyor. Sizce günümüz edebiyatçısı, geçmişin derinliğini ve risk alma cesaretini sürdürebiliyor mu; yoksa görünür olma kaygısıyla edebî tavizler vermek zorunda mı kalıyor?

Asıl sorun da bu işte. Geçmişin edebiyatçıları, yoksulluk, sansür, siyasal baskı ve sınırlı imkânlar içinde yaşamalarına rağmen, derinlikli, kalıcı ve risk alarak yazılmış eserler üretebilmişler. Yazmak onlar için çoğu zaman bir varoluş, direnme ve bedel ödeme meselesiydi. Ayrıca, bir zamanlar

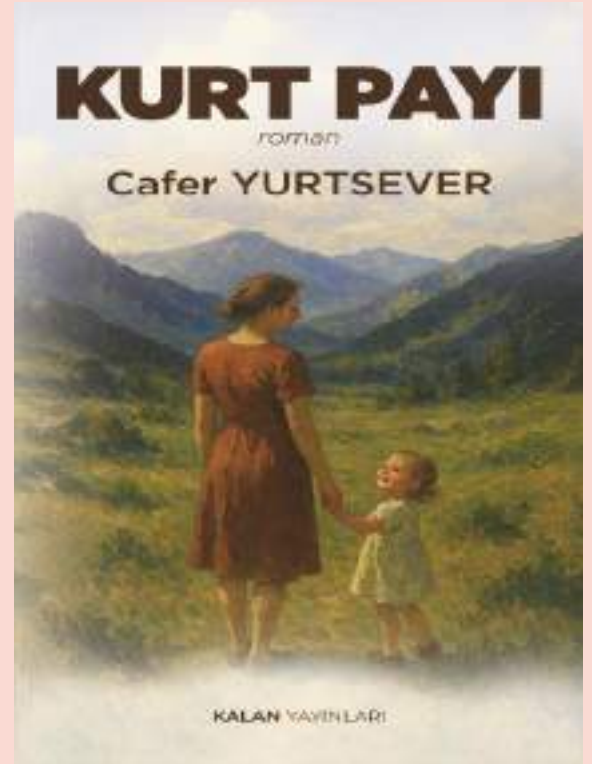
edebiyat eleştirmenleri de vardı. Heves kırıcı oldukları söylenirdi; ancak edebî standartları yerleştirme konusundaki azimlerine saygı duymak gerekiyor. Fethi Naci, Nurullah Ataç, Ahmet Oktay, Mehmet Kaplan'lar artık yok. Seçici edebiyat dergilerinin de edebi düzeyi gözetmediği ve ödün vermediği unutulmamalıdır. Bugünün yazarları ise görece daha konforlu koşullarda, dijital mecraların ve sosyal medyanın etkisiyle daha hızlı tüketilen, daha görünür ama daha yüzeysel bir edebiyat ortamında üretim yapıyor. Okurla ilişki artık zaman, sabır ve derinlikten çok hız, pazarlanabilirlik ve görünürlük üzerinden kuruluyor.

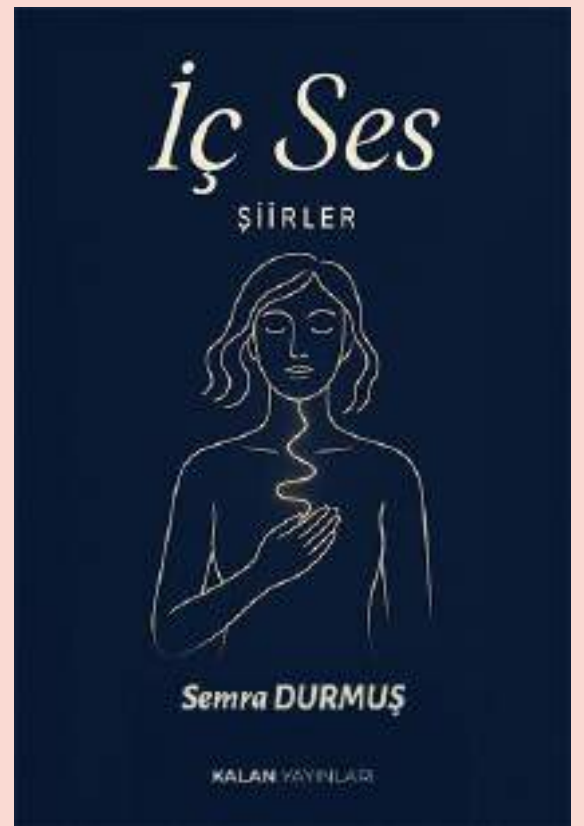
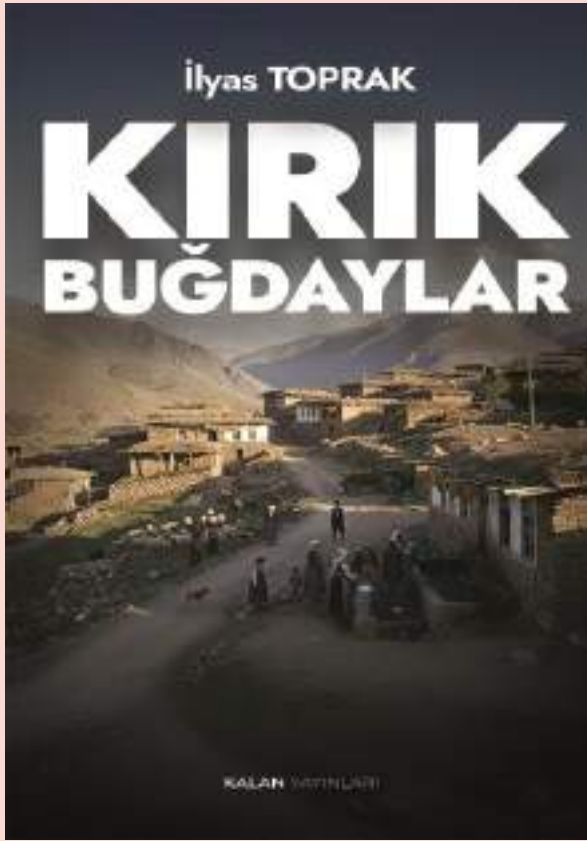
Hemen her yazarın yazı yolculuğunda iz bırakan başka yazarlar oluyor. Cafer Yurtsever'i etkileyen yazarlar kimler oldu?

Kemalettin Tuğcu ve Ömer Polat. Kemalettin Tuğcu, çocuk edebiyatının önemli yazarlarından. Ömer Polat ise Bingöl Lisesi'nde Almanca öğretmeniydi. Dilan adındaki destansı ilk romanı hafızamda hala saklıdır.

Vakit ayırıp sorularımı yanıtladığınız için teşekkür ederim. Eserinizin yolculuğu uzun ve ilham verici olsun.

KALAN'DAN YENİ ÇIKANLAR

BURGAÇ

Ömer Özyurt

KOLAN YAYINLARI

KALAN YAYINLARI

Uluslararası Bir Yayınevi

1999'dan beri...

www.kalanyayincilik.com

kalanyayinlari1999@gmail.com

